

27.zk
2007

IDEA 27

NAFARROAKO ESKOLA KONTSEILUA

ESKOLARRA

Agurra unibertsitateaz kanpoko irakaskuntzako hezkuntza-komunitateari

Ángel Urtasun Uriz, Nafarroako Eskola Kontseiluko Lehendakaria

IRAKASLERIAREN PRESTAKUNTZA

EDITORIALA

Irakasleen prestakuntza

Nicolás Uriz Bidegain, Iruñeko ILZko Zuzendaria

PERTSONAK

Bigarren hezkuntzako irakasleen prestakuntza Europar Batasunean

Jesús M^o Goñi Zabala, Euskal Herriko
Unibertsitateko Didaktika eta Eskola
Antolakuntza Saileko Irakaslea

Prestakuntzaren ebaluazioa irakasleen hezkuntza praktika hobetzetik

Pilar Pineda Herrero, Lan Pedagogiako
irakaslea, Bartzelonako Unibertsitate
Autonomoan

FOROA

Irakasleen Prestakuntzari dagozkion helburu eta jarraibideen aurkezpena ikasturte berrirako

Rafael Rodríguez Natera, Hezkuntza Saileko
Irakasleen Prestakuntza Atala

Kanpo ebaluazioak, hobekuntza planak eta prestakuntza

Luis Iza Dorronsoro eta Ángel Sanz Moreno,
Hezkuntza Departamentuaren Ikuskapen
Teknikorako Zerbitzua

Zentroko Prestakuntza Proiektua

Alberto Arriazu Agramante, "Navarro
Villoslada" BHIko Zuzendaria

Irakasleen Prestakuntzarako Zentroetako Zuzendarien V. Jardunaldietako ondorioak

Ángel Cuadal Agios, Tuterako ILZko
Zuzendaria

IKASGELA

Prestakuntza hobetzea irakasleentzako laguntza zentroetako aholkularien eta Irakaskuntza Zentroetako Prestakuntza arduradunen elkarlanaren bitartez

Mari Paz Eizmendi, Iruñeko ILZko Aholkularia
eta Bakartxo Garjón, Iruñeko "Julio Caro
Baroja" BHIan prestakuntzaren ardura duen
Irakaslea

Irakasleen eta familien prestakuntza: elkargune batzuk

Carmen Nieto García, Herrikoa Federazioko
prestakuntzaren Koordinatzailea

Prestakuntza eta ikaskuntza- komunitateak

M. Asunción Fernández Díaz, Maistra eta
eskola-orientatzailea

Formakuntza irakasleriaren ikuspuntutik

Xabier Sardon Iribarnegarai, Iruñeko "San
Fermín" Ikastolako Irakaslea

PRENTSA ALBISTEAK

BIBLIOGRAFIA

ARAUDIAREN AIPAMENA

AGURRA UNIBERTSITATEAZ KANPOKO IRAKASKUNTZAKO HEZKUNTZA-KOMUNITATEARI

Ángel Urtasun Uriz
Nafarroako Eskola Kontseiluko Lehendakaria

Bertako prentsaren bidez jakinen zenutenez, Hezkuntzaren arloko gizarte-partaidetzarako erakunde honen kontseiluburu izateko aukera eskaini didate; hain zuzen ere, Eskola Kontseiluak, 1997. urtean Foru Legearen bidez sortu zenak, 10 urte bete berri ditu azaroaren 4an.

Guillermo Herrero (1998-2003) eta Javier Marcote (2003-2007) lan bikaina egin ondoren, neuk hartzen dut orain haien erreleboa, eta beraien moduantxe saiatuko naiz Nafarroako Eskola Kontseiluak ikerketa, eztabaida eta laguntzarako bilgune izaten jarrai dezan, Nafarroako Gobernuaren Hezkuntza Departamentuak hezkuntza alorrean indarrean dauden legeak aplikatzeko burutu behar duen lana errazte aldera.

Une itxaropentsua dugu egungoa, ezen, komunikabideek gure hezkuntza sistemak zuzendu beharreko zenbait alderdi behar bezala sakontzeke zabaldu arren, esan behar dugu, beti ere gure ikastetxeek egunero egiten duten lan prestua kontuan hartuta, nabaria dela ikasle belaunaldi berrien prestakuntzaren hedadura eta kalitatea egunez egun hobetzeko bidean gaudela.

Inoiz ere ez da erraza izan hezkuntza arloan jardutea. Inoiz ere ez da hainbeste gauza irakatsi behar izan. Beti izanen dugu erronka atsegingarria gure Komunitateko biztanlerik gehienek prestakuntza on eta egokiaren bidez ahalik eta onurarik handiena jasotzea. Guztion lana da autonomia, justizia, ongizatea eta inori kalterik ez eragitea bezalako abiaburu etikoak bateratzea, abiaburuon azken emaitza berehala ezagutu ez arren.

Gizarteak egiten ahal duen balorazio oro gaituz, zuon lanarekin pozik egon zaitezten nahi nuke. Ikasleak beti bezain sentikor azaltzen dira, egun ere, maisuek eta irakasleek ikasgelan zein handik kanpo adierazten duten alaitasunarekiko. Agian, irakaskuntzako profesional askok ez dute ikasleentzako erreferente argia izatea atsegin izanen, baina horixe dira, hain justu ere, nahita zein nahi gabe. Beraz, eutsi goiar!

Bestalde, ez nitzuke familiak aipatu gabe utzi nahi; izan ere, alde batetik konfiantza eta bestetik zalantza azalduz, familiek beren seme-alaben eskolei dagozkien arlo guztiekin elkarlanean jarduten jarraitzeko asmo sendoa erakusten dute beti, eskola etxeko heziketaren luzapena baita.

Ángel Urtasun Uriz

Halaber, ikasleek, ikasleak baitira eskolaren arrakastaren hirugarren zutoina, egunez egun saiatu behar dute gizarteak haien alde etengabe ematen diena gizarteari berari arin itzultzen.

Administrazioa, aginte publiko gisa, eta erakunde pribatuak, beti ere Hezkuntzarako Eskubidea Arautzeko Lege Organikoak bermaturiko hezkuntzarekin zorrozkirot loturik egon izan direnak, gure hezkuntza sistemaren euspen-oinarri dira. Egia da sistema hori hobetzen ahal dela, baina esan behar da, baita, sistema hori sendotzen ari dela Nafarroako Foru Komunitatean, gure lurralde honetan ezarriarik baitaude hezkuntzaren arloan arrakasta erdiesteko oinarriak.

Denok gara beharrezko. Inork ere ez du beste inoren lana askatasunez eta erantzukizunez egiten ahal. Horixe da, hain zuzen ere, Nafarroako Eskola Kontseiluaren xedea. Hortaz, zuon esanetara gaituzue.

Aldizkariaren edukiarekin uzten zaituztet. Badakizue, zenbaki hau goitik behera idatzirik zegoen Eskola Kontseiluaren lehendakari izendatu nindutenerako; horrenbestez, inolako aldaketarik egiteke argitaratu dugu, idazketa-taldearekiko errespetuaren.

Osasuna, zortea eta zori ona opa dizuet legegintzaldi berri honetarako; hori bai, legegintzaldi honetan hezkuntza alorreko lege berririk atera beharrik ez izatea espero dut. Aski izanen dugu Hezkuntzari buruzko Lege Organikoa garatuko duten dekretu, agindu eta ebazpenekin. Hori espero dut behintzat.

IRAKASLEEN PRESTAKUNTZA**Nicolás Uriz Bidegain**
Iruñeko ILZko Zuzendaria

Irakasleen prestakuntzaren haritik hainbat ekarpen eskaintzen dira IDEAren zenbaki honetan, profesionalak jorratutako alderdi desberdinak aurkeztuz. Profesional horiek guztiak irakasleen prestakuntzaren inguruan ari dira. Hain zuzen ere irakasleen prestakuntza proposatzen da, hezkuntzako profesionalak eguneroko irakasleengan azaltzen zaizkien erronkei eraginkortasunez aurre egiteko tresna gisa.

Nicolás Uriz Bidegain

Hortaz, irakasleen prestakuntza ezin banatuzko lotura du irakasleen lanbidearekin. Irakaskuntzako profesionalen eginkizun nagusia da ikasleak berak bere ikaskuntza eraiki ahal izateko moduan irakastea. Lanbideari zentzua ematen dion oinarritzko zeregin hori gero eta estuago lotuta dago zenbait egoerarekin, eta egoera horiek garai batean baino nabarmen konplexuago bilakatzen dute.

Immigrazioa, aniztasunari erantzutea, hamasei urte egin arte nahitaez eskolatzea, informazioa berehala eskuratu ahal izatea edozein formatutan eta etxetik, familia ereduaren aniztasuna... horra hor irakasleen lanaren konplexutasun gero eta handiagoaren adibide batzuk. Lanbide konplexua da, izan ere, eta etengabe eguneratu beharra dauka, bere egitekoak arrakastaz betetzea lortuko badu. Egiteko horiek beti zehaztu behar dira, irakasle batek Haur Hezkuntzako, Lehen Hezkuntzako edo Bigarren Hezkuntzako ikastetxe batean zer egin behar duen esanez.

Irakasleen prestakuntzaz ari garela, ordea, nahitaez aztertutako behar dugu zein diren lanbide honen erronkak, arestian aipatutako zeregin horietan profesionalen arrakasta bermatzeko.

Lehendabizi, eta bereziki Bigarren Hezkuntzan, baina baita Haur eta Lehen Hezkuntzan ere, hasierako prestakuntza pedagogikoa profesionalen lanerako nahikoa ez dela ikusten dugu. Badirudi irakasleen lanbideak, lehentxeago esan dudana bezala, bereziki Bigarren Hezkuntzan, ez zuela titulazioetan sartutako prestakuntza berariazkoaren beharrik. Irakasle eskoletako titulazioetan ere (Haur Hezkuntza, Lehen Hezkuntza, Atzerriko Hizkuntzak, Musika Hezkuntza...) ez zen berariazko prestakuntzarik ematen arestian azaldu diren lan konplexuetarako. Aurreikusita dago, ordea, 2008-09 ikasturtean graduko titulu berriak ematen hasiko direla irakaskuntza arlorako; horien bidez hasierako prestakuntza

eraberritu egin nahi da bai Haur eta Lehen Hezkuntzan eta bai Bigarren Hezkuntzan ere. Unibertsitateko prestakuntza eredu berri hori malguagoa izanen da, prestakuntza eta esperientzia uztartuko baititu. Ildo horretan, irakaskuntza lanak betetzeko gaitasun handiagoa duten irakasleak lortu nahi dira. Hala, egungo egoeran atzematen diren gabeziek sortzen dituzten beharrak identifikatzen dira. Hainbat hizkuntza jakitea, hezkuntza-praktikaz gogoeta egiteko gaitasuna, ikasleak ezagutzea eta aniztasunari erantzutea, horiek dira aipatutako behar horien adibide batzuk.

Bigarrenik, etengabeko prestakuntzaren prozesuan ere lehenetsia eman behar zaio irakasteko gaitasunen arloko prestakuntzari. Gaitasun horien ardatza hauxe izango da: irakasleek ikasgelan egunero egin behar dituzten lanak behar bezala egitea. Hain zuzen ere, prestakuntza emango da lanak nola egin jakiteko eta estrategia zehatzak erabiltzeko. Horregatik sustatu egin behar da esperientzia didaktikoak, antolaketarako proposamenak eta profesionalen arteko komunikaziorako proposamenak aurkez daitezten, hausnarketa eta jarduketan plangintza bateratua errazteko. Ereduak behar dira, irakasleek, beren jardunean, eginbeharrak hobeki betetzeko lan moduak erabil ditzaten. Hitz batez, irakasteko gaitasunen arloko prestakuntza behar dute irakaskuntza lanak betetzeko. Curriculuma eta programazioa ezagutzea, talde-lana, komunikaziorako trebetasunak, gelaren kudeaketa, dibertsitateari erantzutea, ikaskuntzen ebaluazioa... horra hor hizpide ditugun gaitasun moten adibide batzuk.

Azkenik, etengabeko prestakuntzaren arloan dihardugun erakundeok badugu beste erronka handi bat: irakasteko gaitasuna hobetzeko prestakuntzaren eraginkortasuna. Horrek bultzatuta, beriz aztertu behar dugu prestakuntza-eskaintza, haren ebaluazioaren ikuspegitik, irakasteko gaitasunaren hobekuntzari lotuta. Ez da nahikoa jakitea ea irakasleek positiboki baloratzen duten jasotako prestakuntza; beste urrats bat egin behar da, irakaskuntza lanbidearen kontzeptuarekin bat etorritik. Begiratu behar da ea jasotako prestakuntzak balio izan ote duen irakaskuntzako profesionalak bere lanean estrategia, aldaketa eta jardunbide berriak erabil ditzan. Baloratu behar da noraino sartzen diren aldaketak eguneroko hezkuntza lanean, prestakuntza jardueretan parte hartu eta gero. Etengabeko prestakuntza ebaluatzeke modu bat da hori: etengabeko prestakuntzak tresna izan behar du irakaslearen gaitasuna areagotzeko, ikasgelan eta ikastetxean dituen eginbeharrak betetzeko orduan.

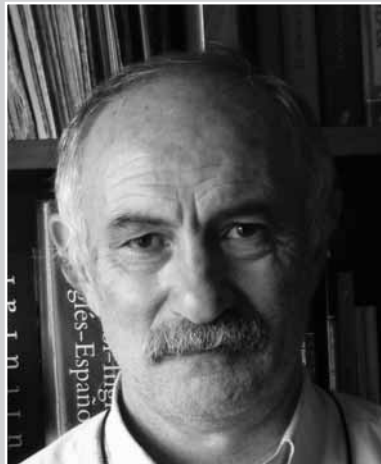
Horren haritik hainbat profesionalak egindako ekarpenak jaso dira; unibertsitatearen ekarpenak, Hezkuntza Administrazioarenak, familienak, irakasleenak, aholkularienak etab. Horien bidez zehaztu, argitu eta garatu egiten dira hezkuntzaren inguruko beste hainbeste alderdi, Nafarroako Eskola Kontseiluaren azken zenbaki honetan aurkezten direnak. Azken buruan, lekukotasuna eman nahi da, gaiari kolektibo bakoitzean nola ekiten zaion erakusteko, eta ideien bat eskaini nahi da irakasleen lanbideari eta horren etengabeko eguneratzeari buruzko hausnarketa eta eztabaida sustatze aldera.

BIGARREN HEZKUNTZAKO IRAKASLEEN PRESTAKUNTZA EUROPAR BATASUNEAN

Jesús M^o Goñi Zabala

**Euskal Herriko Unibertsitateko Didaktika eta
Eskola Antolakuntza Saileko Irakaslea**

Europa, oro har, hobetze aldera eredutzat hartzen dugun tokia da guretzat. Hala ere, Europa izaki abstraktua da, arau bakarra jarraitzen ez duena eta gizarte eta hezkuntza arloko errealitate zeharo ezberdinek osaturik dagoena. Gauza bera gertatzen da orain aztergai dugun alorrean ere, hots, irakasle-

Jesús M^o Goñi Zabala

en prestakuntzaren arloan. Horrenbestez, baldin Europako irakasleen prestakuntza ereduaz galdetzen badigute, halako eredurik ez dagoela erantzun beharko genuke. Itauna zehatzagoa izanik ere eta lehen eta bigarren hezkuntzako irakasleen hasierako prestakuntza nolakoa den jakin nahi izanen bagenu ere, erantzuna bera izanen litzateke: ez dago eredu soilik.

Hori dela eta, gai honen gako diren zenbait erreferentzia biltzea komeni da, bai eta gure egungo Bigarren Hezkuntzako irakasleen prestakuntza ereduarekiko aldeak azaltzea ere. Gako horiek Nafarroako Gobernuak finantzatu duen ikerlanaren emaitzak dira. Ikerlan hori NUPeko Irene López Goñi doktorearekin batera lantzen ari naiz.

Alemania, Frantzia eta Ingalaterra baliozko erreferentziak izan daitezke; izan ere, 3 herrialde horiek eragin eta garrantzi handia dute, bai biztanleriari dagokionez, bai Europaren erakuntzan izan duten garrantzi historiko eta sozialari dagokionez. Prestakuntza sistemak erabat diferentek dira hiru herrialde horietan, hala iraupenaren arloan (Ingalaterran 3 urtekoa da gutxieneko iraupena, eta Alemanian, berriz, 6-7 urtekoa da gehiengo iraupena), bai irakasleen prestakuntzan jarduten duten erakundearen arloan, zeren, hiru kasuotan unibertsitateek berebiziko eginkizunak burutu arren, Administrazioaren eskuhartze osagarria ezberdina baita herrialde bakoitzean; hain zuzen ere, Frantziako Administrazioaren interbentzionismoa hagitz handia da, Ingalaterrako kasuan ez bezala, hango Administrazioaren eskuhartzea aski urria da eta. Bestalde, prestakuntza curriculumek ere aldeak dituzte herrialde batetik bestera. Hori guztia gorabehera, hiru prestakuntza sistemek zenbait funsezko abiaburu komun dituzte, Bigarren Hezkuntzako irakasleek Espainian jasotzen duten prestakuntzaren egungo egiturarekin kontrastatzeko baliatzen ahal ditugunak.

Lehenengo eta behin, hiru herrialdeetan lanbide heziketarako, hau da, irakasleari dagokion lanbideari ekiteko

behar den prestakuntza bereziko xedatzen den denbora egun Espainiako Estatuan xedatzen dena baino askoz handiagoa da. Gaur egun, IEIn, hots, irakasle jarduteko prestakuntza egiaztatzen duen beharkizun gisa eskatzen den tituluan, oso denbora gutxi ematen da profesionalizazioarako prestakuntza jorratzen, ezik prestakuntza eredu horretan modulu teorikoak azpimarratzen dira gehienbat, nahiz eta moduluok pedagogia eta soziologia alorreko gaiak aipatu. Espainiako Unibertsitate batzuek IEI titulua ematen dute, irakaslegaiari inolako praktikarik egiteko eskatu gabe. Arestion aipatu ditugun hiru herrialdeetan praktikok hartzen dira, hain justu ere, prestakuntza curriculumaren gunetzat. Frantzian, irakaslearen prestakuntzarako xedatzen diren bi urteetatik urte oso bat hartzen dute; Ingalaterran, modulu teorikoetarako baino denbora gehiago hartzen dute, halako moduz non, mai-zetan, modulu teorikook praktiken gogoetarako osagarri legez antolatzen diren; azkenik, praktikek prestakuntzako bi urte hartzen dituzte Alemanian.

Bigarrenik, Administrazioak berebiziko eginkizuna du hiru kasuotan, esku hartzeko moduak ezberdinak izan arren. Administrazioak lege bidez ezarri ditu irakasleen prestakuntza curriculumetan erdietsi behar diren xedeak, eta, hain zuzen ere, jadesi beharreko lanbide gaitasunen multzo gisa ezarri ditu. Frantziari dagokionez, beren beregiko zirkularra dago: 97-123. zirkularra, 1997/05/23koa, irakaskuntza arloko gaitasunak ezarri dituena. Alemanian, irakaskuntza arloko estandarren proposamena dago 2004. urte amaieratik aurrera (Kultura Ministerioaren Konferentziaren ebazpena, 2004/12/16koa). Ingalaterran "Qualified Teacher Status" deritzon proposamena dute; horren egungo bertsioa 2002. urtekoa da. Proposamen horren bidez, lanbide arlo horretan sustatu nahi diren gaitasunak ezartzen dira. Espainiako Estatuari dagokionez, gaur egun ez dago gisa horretako proposamen ofizialik. Gaitasunen zirriborro bat idatzi da inoizkotan abian jarriko den irakasleen prestakuntzarako graduondoko ikastarorako, baina oraindik ez da dokumentu ofiziala, proposamena ere ofiziala ez delako.

Hiru kasuotan, eta bereziki Frantziako eta Alemaniako ereduetan, administrazioak bere gain hartzen du irakasleei irakasle gisa jarduteko aukera ematearen ardura; horretarako, irakaslegaiari gaituntzarako froga bereziak egiten dizkie, unibertsitateek titulazio egokia emateko egiten dituzten frogez apartekoak. Frantzian eta Alemanian, administrazioak kontrolatzen du praktiken prozesu osoa eta bere gain hartzen du prozesu horren ebaluazioa; hortaz, unibertsitate-titulazioa izatea ezinbesteko beharkizuna da, aski izan ez arren. Ingalaterran, administrazioak ez du kontrol hori zuzenean bere gain hartzen, baina auditoretzak eta kontrolak egiten dizkie titulazioak ematen dituzten unibertsitateei. Diru-laguntzak auditoretza horien pentzurakoak izaten dira, bai eta unibertsitateek bermatzen duten lanbide heziketaren pentzurakoak ere. Espainian ez da halakorik gertatzen; izan ere, administrazioak unibertsitateek ematen dituzten titulak besterik ez ditu eskatzen, zentro horietan ematen den prestakuntzaren kalitatea inola ere kontrolatzeko.

Prestakuntza ereduak eratzeko azterlanaren xedea ez da erudizio hutsa, beste leku batzuetan zer egiten ari diren jakiteko asmo soil alegia. Azterlan horiek zentzuzko

Pertsonak

izanen dira, baldin eta ongi oinarritu eta bidezkoturiko ekintza-proposamenak, beste leku batzuetan arrakastatsu gertatu direnak, egite aldera baliatzen ahal baditugu. Horrenbestez, saia gaitezen gure hezkuntza testuinguruan aplikatzen ahal diren ondorioak ateratzen.

Nolanahi ere, une honetan gure unibertsitate-sistema eraldatzen ari gara; beraz, eraldaketa horri begira eta Europako sistemekin bat egite aldera, Bigarren Hezkuntzako irakaslegaien prestakuntzan ohiko ikasketak burutu ondoren graduondoko ikastaroa ezartzea planteatu da. Proposamen horren zirriborroa idatzi da, zeinetan ikastaro bat egitea proposatu den (60 ECTS kreditu). Hagitz inportantea izanen litzateke proposamen hau (Unibertsitatea + Administrazioa) abian jartzeko ardura dutenek kontuan hartuko balituzte Europako prestakuntza proposamenetan diren elementu komunak. Ondoko hauek dira baterako elementuak:

- Irakaslegaien prestakuntza curriculum profesionalizazio ikuspegitik antolatzea. Ikuspegi horren arabera, prestakuntza hori hezkuntzako praktika eta beronen azterketa funts nagusizat hartzen dituen hasierako eta etengabeko trebakuntza izango litzateke hezkuntza arloko profesionala izatera iritsi nahi duen irakaslegaiarentzat. Bazter utzi behar da eza-guerak pilatzea oinarri duen eredu, lanbideari dagozkion atazekin loturik dauden gaitasunei dagokien eredu jorratzeko. Hala ere, ez dakigu eredu hori izanen den azkenean aplikatuko dena, zeren eskurtean ditugun zirriborroetan (egunera arte bi zirriborro idatzi dira) modulu teorikoak pilatzeko eta moduluok "practicum" moduluari eransteko joera nabaritzen baita; izan ere, "practicum" modulu hori ez da aurreko moduluen elementu antolatzailea, azken ondorioa baizik. Egia esan, curriculumaren azken antolatzaileek, hots, unibertsitateek, askatasunez jardun ahal izanen dute, eta horrek aldarazi egin dezake gure iritzi hau, baina esan behar da proposatzen den ereduak ez duela halakorik eskatzen.
- Herri Administrazioei konpromiso handiagoa hartzeko eskatzea, bai ikasketa horien finantzaketa arloari dagokionez, bai irakaskuntza alorreko zereginetan aritzeko kontrolari dagokionez, egun ez baitago inolako kontrolik. Gaur egungo arauak buruz egiten diren interpretazioen arabera, graduondoko ikastaroen finantzaketa publikoa ikastaroen garapenarekin loturik dauden erakundeekiko negoziazioen pentzura dago. Argi dago autonomia komunitateen gobernuak direla irakasleen enplegu-emaitza nagusiak; beraz, logikak agintzen duenez, unibertsitateek haiekin negoziatu behar dute graduondoko ikastaro horien finantzaketa. Erraza da kritikak egitea, baina zenbait aldiz errealtatea salatu beharra dago, kasu honetan bezala. Ezagutzen ditudan autonomia komunitateen gobernuak ez dute ezelako proposamen publikorik egin alor honetan, eta unibertsitateekin egin diren negoziazioak hutsaren parekoak direla ere badakit. Hala ere, ezin daiteke esan herri administrazioek inolako asmorik dutenik irakaslegaiak irakaslanera iristea kontrolatzeko beren beregiko mekanismoak abiarazteko.

Haizea hara eta hona dabilen airea da. Arlo honetan, bada aierik, irakaslerik badelako eta lanbide eremuan halakotzat hartzen direlako. Baina haizerik, behintzat, hagitz gutxi.

PRESTAKUNTZAREN EBALUAZIOA IRAKASLEEN HEZKUNTZA PRAKTIKA HOBETZETIK

Pilar Pineda Herrero

Lan Pedagogiako irakaslea, Bartzelonako Unibertsitate Autonomoan

Aldatzen ari den inguruan bizi gara: aldaketa izugarri azkarra da, ustekabekoa, bizi eta gizarteko arlo guztietan du eragina. Lan-munduan dute aldaketek eraginik nabarmenenetakoa: lanpostuak desagertzen dira, kompetentzia batzuk zahartu egiten dira, lanbideek profilak aldatzen dituzten funtzio berriak agertzen

Pilar Pineda Herrero

dira eta profesionalen kompetentzia berriak eskatzen zaizkie laneko erronkei aurre egiteko. Profesionalak aldatetari erantzuteko duen tresnarik garrantzitsuenetakoa etengabeko prestakuntza da: prestakuntzari esker, ezagutzak eguneratzen dira, gaitasun berriak eskuratu eta bakoitzak profesional eta pertsona gisa duen potentziala garatu egiten da. Etengabeko prestakuntza da garapen pertsonal, profesional eta sozialaren giltzarria gaurkoa bezalako gizarte aldakorrean.

Hezkuntzan ere zeregin nagusia du etengabeko prestakuntzak. **Irakasleak etengabe prestatu beharra dauka**, izan ere, gizartean eragina duten aldaketak gelan islatzen dira: ikasleak desberdinak dira, curriculumak aldatu egiten da, ikuspuntu metodologiko berriak daude, gizarteko testuinguruak erronka berriak planteatzen ditu eta erantzun berriak eskatzen. Irakasleek kalitatezko etengabeko prestakuntza behar dute, heziketa lanari eta egunerokotasun aldakorri aurre egiten lagunduko diena.

Irakasleen etengabeko prestakuntzak bi norabide izan ditzake: irakaslearen garapen pertsonal eta profesionalera jo dezake edo bere heziketa-praktika hobetzera. Bi norabide horiek ez dira bateraezinak, osagarriak baizik; kalitatezko etengabeko prestakuntzak irakaslearen garapena sustatu behar luke eta bere eguneroko lanean hobekuntzak sortu. Baina beti ez da erraza bi ikuspegiak konbinatzea, eta askotan egiten den etengabeko prestakuntzak eragin handiagoa du irakaslearen garapenean bere jardura profesionala hobetzean baino. Zenbait faktoreren ondorioz gertatzen da hau, eta horien artean nabarmentzen dira prestakuntza nola antolatzen eta egiten den, eskola edo institutu bakoitzean prestakuntzak duen rola, irakaslearen egunerokotasunak batzuetan galarazi egiten dio prestakuntzan ikasitako aplikatzea, etab. Hemen zenbait gai garrantzitsu agertzen dira: etengabeko presta-

kuntza baliabide publikoekin finantzatzan da gehiengan, eta irakasleen garapena bakarrik bultzatu behar al du ala bere eguneroko lanean hobekuntzak ere islatu behar dira? Zer egin dezakegu etengabeko prestakuntza geletan errazago ezartzeko? Nola neurtu ditzakegu prestakuntza horren emaitzak?

Lagungarria izan daiteke **prestakuntzaren ebaluazioa**. Ebaluazioa esatean prozesu sistematiko bati buruz ari gara; prozesu horrek prestakuntzarekin lortutako emaitzak baloratzen lagunduko liguke eta informazio garrantzitsua emango liguke prestakuntza hobetzeko erabakiak hartzeko. Ebaluazioaren ardatza da prestakuntzak bere helburuak lortu al dituen eta irakasleen eta ikastetxeen beharrei erantzunik eman al dien zehaztea. Horretarako, ebaluazioa sei mailatan landu daiteke eta maila horien konplexutasuna gorakoa izango da:

1. Prestatu denaren asebetetzea.
2. Prestakuntzari esker ikasitakoa.
3. Egoki diseinatutako eta ongi burututako prestakuntza izatea.
4. Ikasitakoa lanean ezartzea edo transferitzea.
5. Prestakuntzaren eragina ikastetxean.
6. Prestakuntzaren eragin ekonomikoak kostu-onura mailan.

Kasurik gehienetan lehenengo maila ebaluatzen da, hau da, partaidearen asebetetzea, eta esperientzia aitzindari batzuetan bakarrik hasi dira ikasitakoa eta hori lanean ezartzea ere ebaluatzen. Prestatu direnen asebetetze maila ebaluatzerantz mugatuz gero, ez dugu jakingo ezer ikasi duten edo lanean ezer berririk ezarri duten, ezta prestakuntza hobetzeko zer gainbegiratu behar den ere; partaideak oso gustura daudela hauteman dezakegu, baina beharbada oso gutxi ikasi izango dute eta ez dute jarduera profesionala batere aldatu, horrelakoetan prestakuntza porrot hutsa izan izango da. Ikasitakoa eta hori lanean ezartzea ebaluatuz gero, prestakuntzaren erabilgarritasunari buruz datu asko izan ditzakegu, eta horren bidez etengabeko prestakuntzara bideratzen diren baliabide publikoak justifikatu egin ditzakegu eta erabileraren eragin-kortasuna hazi.

Ikasitakoa ebaluatzea prestatzailearen esku dago. Irakasleek ikasleek ikasitakoa ebaluatzen duten bezala, prestatzaileak ere ikaskuntza sortzen du eta ikastaroan edo mintegian parte hartu dutenek ikasitakoa ebaluatu behar du. Ikasitakoa ebaluatzeko tradizio handirik ez dago etengabeko prestakuntzan; askotan prestakuntzara joatea nahikoa dela uste izaten da, horrek berak bakarrik ikastea bermatuko balu bezala. Prestakuntza eraginkorra eta erabilgarria izatea nahi baldin badugu, beharrezkoa da prestatzailea ikasitakoaren ebaluatzaile izatea ere.

Ikasitakoa lanean ezartzea edo transferitzea ikastetxe barruko zenbait lagunek ebaluatu dezakete. Hasteko, prestatu denak berak esan diezaguke ikasitako zer ezarri duen, zer ez duen ezarri eta zergatik eta prestakuntza ezartzeko zer zailtasun eta erraztasun izan dituen. Kideek ere eman dezakete informazio garrantzitsua, prestakuntzaren ondoren pertsona honek izan dituen aldaketak ikusten baitituzte. Baina transfe-

rentzia hori ebaluatzeko giltzarria lagun horren buru egiten duena izango da: zikloko koordinatzailea edo departamenduko burua, eta kasu batzuetan zentroko zuzendaritza. Hezkuntzan buru izate hori ez da hain argia izaten, taldean lan gehiago egiten baita, eredu hierarkikoarekin baino; prestatu denaren lana gainbegiratzeko duena zein den jakin beharko litzateke, talde osoaren emaitzen erantzule zein den. 'Nagusi' hau izango da prestatu denak bere lanean sartutako aldatuak buruz informazio gehien duena, horiek egokiak diren jakingo du eta, azken batean, prestakuntza erabilgarria izan al den. Gainera, prestakuntzak ikastetxean izan dituen eraginak dakizki eta hori lagungarria izan daiteke prestakuntzaren eragina ebaluatzeko.

Spainiar irakasleek egiten duten etengabeko prestakuntzak ez du errazten hezkuntzako praktikan hobekuntzak islatzea. Haur hezkuntzako etengabeko prestakuntzari buruzko azterketa egin dugu lau autonomia erkidegotan¹ –besteak beste, Nafarroan- eta prestakuntza nola antolatzen eta kudeatzen den jakiteko datuak ematen dizkigu, irakasleak prestatzen zergatik hasten diren eta irakasleentzako **prestakuntza duen erabilgarritasunari** buruzko datuak ematen dizkigu. Ikusten denez, ikastetxerik gehienetan ez dute argi definitutako prestakuntza politikarik eta hamarretik batean baino ez da prestakuntza ebaluatzen. Prestakuntza egiteko ekimena irakasleak berak hartzen du, batez ere, beste zenbaitetan klausuroak edo irakasle taldeak eta kasu zehatz batzuetan baino ez du erabakitzen zentroko zuzendaritzak. Prestatzeko ekimena norberarena izatearen ondorioz, zailagoa izan daiteke ikasitakoa ezartzea, izan ere, irakasleak ez baitu taldearen edo zentroaren babesa izango. Azterketaren arabera, irakasle gehienak euren jarduera profesionala hobetzeko prestatzen dira eta laneko aldatetara egokitzeko ere bai. Gainera, jasotako prestakuntzak aberastu egin duela uste izaten du eta hori bere lanean ezar dezakeela, horrek esan nahi du uste on ugari egon arren, ez dela hainbeste ekintza zehatz izaten. Eta lehen esan bezala, ikasitakoa ezartzen ez bada, heziketa-praktika hobetzeko eraginik ez badu, ez dela eraginkorra pentsa dezakegu eta baliabide publikoak ez direla egoki erabili.

Horrela, bada, irakasleei eskaintzen zaien prestakuntza zabal, anitza eta kalitatezkoa dela esan dezakegu, baina gutxi ebaluatzen da; horren ondorioz, ezin dugu jakin irakasleen heziketa-praktikan eta ikastetxeen hobekuntzan zer nolako eragina duen. Prestakuntza eraginkorra izateko, gela eta zentroetan ezarri behar da. Ezartzea sustatzeko, zenbait **estrategia** erabili daitezke:

- **Prestakuntza praktikoa**, irakasleen errealitate profesionaletik gertu dagoena eta lanean ezar dezakeena. Prestakuntza erabat teorikoak esfortzu handia eskatzen dio irakasleari, hori gelan eguneroko ezartzeko. Horregatik, etengabeko prestakun-

¹ Pineda, P (2006): 'Evaluación de la Calidad de la Formación Continua en el sector de la Educación Infantil'. Acciones complementarias Fundación Tripartita para la Formación en el Empleo (FTFE). Azterketan irakasleek eta zentroetako zuzendariak egindako 1500 galdesorta jasoz, 50 elkarrizketa egin ziren eta 80 irakasle hartu zuten parte 10 eztabaida taldeetan.

Pertsonak

tzan teoriaren eta praktikaren arteko oreka behar da.

- **Ekintza plana** prestakuntza amaitzean eta ikasitakoaren jarraipena geletan. Ekintza planari esker, irakasleak identifikatu egingo du ikasi duena eta bere lanean ezar dezakeena, beraz, oso lagungarria izango da prestakuntza ezartzeko eta erabat erabilgarria izateko.
- **Pizgarriren batzuk** izan behar ditu irakasleak prestakuntza ezartzera bultzatzeko. Mota askotako pizgarriak egon daitezke; hasi prestakuntzari esker sartutako hobekuntzen aintzatespen publikotik eta irakaslearen karrera profesionalarekin lotzera artekoak.
- **Ikastetxearen prestakuntza plana**, hezkuntzako komunitate guztiak parte hartuko duena. Plan horretan ezinbestekoak dira beharren azterketa zehatza eta parte-hartzailea, egingo diren prestakuntza jardueren planifikazioa –ikastaroak, mintegiak, lan-taldeak, etab.-, irakasle parte-hartzaileak eta prestakuntza **ebalutzeko eta jarraipena egiteko** erabili diren sistemak. Sistema horiei esker, prestakuntzaren erabilgarritasuna ebaluatuko da eta eraginkortasuna sustatuko.
- Profesional taldeak osatzen du heziketa zentroa eta horien **egiazko prestakuntza beharrak** eza-gutu behar dira. Denen artean identifikatuko dira behar horiek, aholkularien babesarekin, eta horren bidez klaustroak eta etapako taldeak eskatuko du prestakuntza. Ekimen indibidualetatik kartara egin-

dako prestakuntzarako joera dagoen arren, joera horretatik ihes egin behar da, askotan ez baitie erantzuten profesionalen eta zentroyen egiazko prestakuntza beharrei. Irakasleak argi baldin badu egindako prestakuntzak zein beharri –bera edo zentroarena- erantzuten dien, errazago ezarriko du ikasitakoa eta bere taldearen babesa bilatuko du behar hori betetzeko.

- **Ikastetxeetan egin prestakuntza**, mintegiak egin daitezke eta, bereziki, **lan taldeak**. Motarik eraginkorrenak horiek direla ikusi da, prestakuntzaren aplikazio erreala bideratzen baitute eta irakaslearentzako eta ikastetxearentzako erabilgarritasuna hazi egiten baita.

Etengabeko prestakuntza ebaluatzea ez da erraza. Denbora, baliabideak eta prestatutako profesionalak behar dira. Hezkuntzako profesional guztiek dakite ebaluatzen; batzuk etengabeko prestakuntza ebaluatzeke prestatzea nahikoa litzateke. Denborak eta baliabideek dirua behar dute, beraz, hezkuntza administrazioen eta horien borondatearen esku geratzen da prestakuntza ebaluatzeke baliabide ekonomikoak izendatzea. Bestetik, prestakuntza ebaluatzea kalitatean inbertitzea da, izan ere, lortutako emaitzekin hobekuntzak sar daitezke eta horrek denentzako erabilgarriago eta eraginkorrago bihurtzen du prestakuntza: finantzatzen eta antolatzen dutenentzako, egiten duten profesionalentzako eta, azken batean, horren onurak jasotzen dituzten haur eta gazteentzako.

Foroa

IRAKASLEEN PRESTAKUNTZARI DAGOZKION HELBURU ETA JARRAIBIDEEN AURKEZPENA IKASTURTE BERRIRAKO

Rafael Rodríguez Natera

Hezkuntza Saileko Irakasleen Prestakuntza Atala

2007/2008ko Irakasleen Prestakuntza Planean hainbat helburu zehaztu dira. Helburuok aditzera ematen dute proposameneren atzean dagoen esku-hartze ereduaren ezaugarri nagusien gainean Hezkuntza Sailak duen ikusmoldea. Aipatutako helburuak honako hauek dira:

Rafael Rodríguez Natera

- Zentroetan nahiz Hezkuntza Zerbitzuetan Kalitatearen Kudeaketarako Sistemak garatzea.
- Taldekako lana sustatzea ikaskuntza sustatzeko, erabakiak denen artean hartzeko, akordioetara iristeko eta jardun profesional egokiak elkartrukatzeke.
- Estrategia metodologikoak eta antolakuntzakoak zabaltzea curriculum alor ezberdinetako eta prestakuntza eremu ezberdinetako irakaskuntza-ikaskuntza prozesuetan eskuhartzeko eta prozesuok hobetzeko, funtsezkoak diren gaitasunak nabarmenduz.
- Zentroko Planak diseinatzea eta martxan jartzea sustatzea, aniztasunari behar bezalako tratamendua emateko eta elkarbizitza hobetzeko.
- Informazio eta Komunikazio Teknologia (IKT) berrien erabilera sustatzea curriculum arlo ezberdinen ikaskuntza prozesuetan.
- Irakasleei kualifikazio balioaniztuna eta malgua eskaintzea Lanbide Heziketaren arloko eduki berriak egokitu ahal izateko.
- Etengabeko prestakuntza prozesuak ebaluatzeke jardunbideak eta estrategiak ezartzea, prozesuon ego-kitasuna eta irakasleen jardunean duten eragina egiaztatuz ahal izateko.

Aipatutako helburuak lortzeko jarraibideak proposatzen dira.

Lehenik eta behin **zentroen autonomia bultzatu** behar da, giza baliabideak nahiz baliabide materialak eta ebaluazioa planifikatzea eta kudeatzea ahalbidetuko duten ereduak, kudeaketa sistemak eta programak aplikatzea erraztuz. Pedagogia arduradunek funtsezko erabaki zehatzak har ditzaten ahalbidetzen du. “Zuzendaritza Taldeen Prestakuntza” programan aipatutako bultzada antzeman daiteke. Programa honen helburua irakaskuntza zentroetako zuzendaritza taldeak beharrezko baliabide eta gaitasunez hornitzea da euren zentroetako errealitatearen diagnostiko egokia egiteko gai izan daitezen.

Halaber, bertaratzea guztiz derrigorrezkoa ez den prestakuntza ikastaroak bultzatu nahi dira, hau da, urrutiko prestakuntza nahiz informazio-prestakuntza saiokak dituztenak, norbanakoaren lana eta kideekin egindakoa oinarritzat hartzen dutenak. Era berean, Zuzendaritza Proiektu bat garatzea proposatzen da, erreferentziazat izateko baliabide praktikoa izan dadin eta irakasleen jarduna hobetzeko eredu izan dadin. Azkenik, sarean egindako lana ere bultzatu nahi da honako programa honen bitartez: “Zentroen Kalitatea Kudeatzeko Sistemak hedatzea”.

Bigarren pausoa **HLOk ezarritako Hezkuntza Zerbitzuen eta zentroen prestakuntza beharrei erantzutea** da, bai Etapetako Programetan baita Programa espezifikoetan ere. Era berean, zentroek egindako berrikuntza proposamenak sustatu nahi dira, zentroen probetxurako baldin badira. Zentroen eta sail didaktikoen beharrei erantzuten dieten Hezkuntza Zerbitzuak ere prestatu behar dira. Bestalde, aniztasuna, curriculumak egokitzea eta ikaskuntzan izan daitezkeen zailtasunei aurre hartzea sustatu nahi da.

Hirugarren pausoa aplikazio testuinguruak kontuan hartuz **funtsezko gaitasunak garatu eta aplikatzea** da: gaitasun pedagogikoa, alorraren eta metodologiaren ezagutza, antolakuntzaren eta pertsonen arteko harremanen planifikazioa.

Erreferentzia europarraren barruan, curriculum berria dela eta izan beharreko esku-hartzeen eskumenak ezartzen dira. Jarduteko modu hau honako hauekin zerikusia duten beharrei erantzuteko esku-hartzeetan aplikatuko da batez ere: ikasleen irakurmen eta idazmen gaitasunak, problemen ebazpenak, zentroetako irakurketa planak eta hizkuntzen tratamendu integrala.

Helburuak erdiesteko ezarritako laugarren eta azken pausoa **irakasleen prestakuntza** bultzatzea da euren garapen pertsonala erdiesteko eta baita **familia ingurunean prestakuntza** sustatzea ere. Norberaren garapenerako eta gizarte garapenerako oinarritzko gaitasun emozionala garatzeko estrategiak erabili ahal izateko prestakuntza bultzatzen du bereziki.

Guzti horretaz gain, baloreen inguruko prestakuntza indartu nahi da, zentroetako elkarbizitza kudeatzeko eskaintza integratuaren bitartez. Eta bide-hezkuntza, osasuna eta genero berdintasuna garatzeko ekintzak proposatzen dira. Horretaz gain, hezkuntza helburuen artean ingurugiroarekiko errespetua duten esku-hartzeak ere badira eta hezkuntza ibilbideak erabakitzerako orduan familiei informazioa igortzea ere aurreikusten da.

KANPO EBALUAZIOAK, HOBEEKUNTZA PLANAK ETA PRESTAKUNTZA

Luis Iza Dorronsoro eta Ángel Sanz Moreno
Hezkuntza Departamentuaren Ikuskapen Teknikorako Zerbitzua

Eskuartean duzun lan honen xedea ondokoa da: izenburuan aipatu diren hiru errealitateen arteko erlazioaz jabetzearen garrantzia deskribatzea; izan ere, maizetan, hiru errealitateek modu paraleloan garatu izan dira, eta zenbaitetan elkarren kontra ere jardun izan dute.

Azken bi hamarkadotan, hezkuntza haur guztien ganatzea erdietsi ondoren, zeharo garatu dira kanpo ebaluazioa, hobekuntza planak eta irakasleen etengabeko prestakuntza; hala ere, horiek guztiak arlo lokabe gisa garatu izan dira, inolako loturarik ez balute bezala. Egoera hori dela eta, lanaren gainzamarri dagokion sentazioa sortu da ikastetxeetan, hots, gero eta ataza gehiago burutu behar izatearena; horrenbestez, hiru elementuok ez dira hobekuntzarako tresna legez hautematen, Hezkuntza Administrazioen kanpo inposizio gisa baizik.

Beraz, une honetan egokiro lotu behar dira hiru errealitate horiek, berorien arteko erlazioak bideratzea ahalbidetuko duen sintesia bilatuz. Hitz esaldiaren eta testu osoaren inguruan ulertzen den moduantxe, kanpo ebaluazioa eta irakasleen prestakuntza ere hobekuntza planen testuinguruan ulertu behar dira. Bestela aditurik, horietako bakoitzak bere zentzua galduko luke, bestelako inguruabarrak eta ñabardurak berenganatuko babilutzekete, testuingurutik at dagoen hitzak anbiguotasunak eta, sarri askotan, gaizki ulertuak eta nahasketak ere sortzen dituen bezalaxe. Hainbestez, argi dago hiru errealitateotako bakoitza ez dugula gainerako biek lotu gabe aipatzen ahal. Hori guztia dela bide, hezkuntza sistemaren hobekuntza zikloaz mintza gaitzeteke:

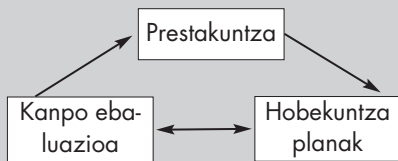

Luis Iza Dorronsoro

Ángel Sanz Moreno

Hitzak esaldiaren testuinguruan interpretatzen dugunean hartzen du benetako zentzua; era berean, hiru errealitate hauek hedadura eta ezaugarri berriak berenganatzen dituzte, elkarren arteko erlazio zikliko hori dela bide.

Kanpo ebaluazioaren xedea da ikasleek ezarririk dauden trebetasunetan lortzen duten maila modu objektiboan ezagutzea. Hori ezagutzeko gero, Hezkuntza Administrazioak arduradunek hezkuntza sistema hobetzeko neurriak hartu ahal izanen dituzte. Nafarroan bideratu den legez burutzen denean, non kanpo ebaluazioa hobekuntza planekin eta irakasleen prestakuntzarekin lotzen den, kanpo ebaluazioak garrantzi handiko informazioa ematen du, barne ebaluazioaz erdiesten den informazioaren osagarri. Kanpo ebaluazioak, erabat objektiboa eta Nafarroako ikasle guzientzat berbera denak, Foru Komunitatearen hobekuntza planak areagotzea dakar, bai eta irakasleen banakako jarduketak bultzatzen dituzten ikastetxeak hobetzea ere. Horrez gain, prestakuntza sisteman eta ikastetxean diagnostikatzen diren beharrak kontuan hartuz diseinatzeko informazioa eskaintzen du, prestakuntza hori irakasleen lanbidearen garapen gisa ulertzen baita, beti ere ikastetxearen hobekuntza planaren gakoak garatze aldera.

Ondoko hauek dira hobekuntza zikloa osatzen duten hiru errealitateak bete beharreko ezaugarriak.

1. **Kanpo ebaluazioari** dagokionez:

- Hobekuntzarako neurriak zehazteko, emaitzei buruzko informazio objektiboa eskaini behar du.
- Barne ebaluazioaren osagarria izan behar du.
- Baliozkoa eta fidagarria.
- Irakasleek onartu egin behar dute.
- Irakasleek haren berri aurretiaz jakinik planifikatu eta gauzatu behar da.
- Interpretazio desegokiak saihesteko, kanpo ebaluazioen ezaugarri teknikoiei buruzko prestakuntza neurrien berri ere jakin behar da.

2. **Hobekuntza planei** dagokienez:

- Ikuspegi praktiko eta errealistak izan behar dituzte, helburu handinahi eta gauzatuezinak alde batera utziz.
- Ebaluazioen bidez diagnostikatzen diren beharri zanei erantzun behar diete.
- Hezkuntza elkarteek onartu egin behar dituzte, behar bezala azaldu eta bidezkotu ondoren.
- Zehatz-mehatz eta ebaluatzeko moduan definitu behar dira, aurretiaz ezarritako irizpideekin.

3. **Prestakuntzaren** ezaugarri batzuk:

- Buruen eta arduradunen prestakuntza ere jaso behar du, hobekuntza planen eta ebaluazio planen arloari dagokionez.
- Argi eta garbi erantzun behar die ebaluazioaren bidez sumatzen diren sistemaren beharri zanei. Ebaluazio horrek hobekuntza arloko gairik behi-

nenak jorratu behar ditu, prestatzaile eta txostengileen espezialitateak barik.

- Irakasleen prestakuntza hobetzeko eta eraginkorragoa izateko neurri gisa ulertu behar da.
- Ikastetxeak dituen beharri zanei hartu behar ditu kontuan, irakasleen banako eskarien aurretik, halako moldez non testuinguru jakin bakoitzean ezartzen diren lehenespenei erantzuten baitie.

Azken batean, kanpo ebaluazioaren, irakasleen prestakuntzaren eta hobekuntza planen arteko erlazioak behar bezala ulertuz gero, Hezkuntza Administrazioak eta ikastetxeek, uneoro ikasten ari diren erakundeak baitira, ikasleei eskaintzen zaien hezkuntzaren kalitatea nabarmenki hobetzea eragin dezakete. Xede hori erdieste aldera, irakasleen artean kanpo ebaluazioen diseinua zabaldu behar da; horrez gain, formulatzen diren galderen berri jakitea erraztu behar da, eta bai emaitzak interpretatzeko eta ondorioak aztertze irizpideak eman ere. Hobekuntza planei doakienez, berebizikoa da gai nagusiak eta hobetu beharreko arloak zehaztea, barne ebaluazioak eta kanpo ebaluazioen datuen analisiak ematen dituzten datuetatik abiatuz; halaber, hagitz garrantzizkoa da irakasleen prestakuntza ere bultzatzea, prestakuntza hori taldeko hobekuntza gisa ulertuta, hezkuntza arloan modu eraginkorrean jardun eta eginerarik onenak hedatzeko lankidetzareak ezartze aldera.

ZENTROKO PRESTAKUNTZA PROIEKTUA

Alberto Arriazu Agramante
“Navarro Villoslada” BHilko Zuzendaria

Honako artikulua idazteko enkargua jaso eta gutxira, Hezkuntza Sailak ikasturte hasierako jarraibideak argitaratu zituen. Gai honi buruzko atalak honako hau dio hitzez hitz: “Zentro bakoitzak Irakasleentzako Prestakuntza plana egingo du honako hauek kontuan hartuta:

Alberto Arriazu Agramante

antzemandako beharrak, zentroan garatutako prestakuntzaren ibilbidea eta Hezkuntza Sailak proposatutako ildo estrategikoak”.

Zentroen autonomiaren garapenari erreparatuz, aurrerapen handia da zentroetan Prestakuntza Planak egiteko beharrez hartzea. Baina, hala eta guztiz ere, paradoxikoa da beharrez antzematea prestakuntzaren ibilbidean eta Sailak proposatutako ildo estrategikoetan oinarritzea, eta ez zentro bakoitzaren ildo estrategikoetan.

Badirudi irakaskuntza zentro publikoak ez direla euren errealitatea kudeatzeko gai diren proiektuak dituzten entitate propioak.

Nik zuzentzen dudan institutuaren prestakuntzaren ibilbidea Nafarroako beste institutu batzuetakoaren antzekoa da. Ikasurte hasierako jarraibideen arabera, Prestakuntza Plan guztiak antzekoak izango dira, baina: gure ikasleek antzeko ezaugarriak al dituzte? Instalazio berberak al ditugu? Irakasle berberak? Irakasle berri kopuru bera? Helburu berberak? Historia bera? Labur bilduz, behar berberak al ditugu? Argi dago ezetz.

Gehienetan gertatu ohi den bezala, zentro publikoak administrazioaren aurretik goaz. Urteak daramatzagu gure zentroak kudeatzen ikasten eta gure jarduna hobetzen, horren adierazgarri dira jasotzen ari garen aitortze ugariak. Gauzak kudeatzeko eta erabakiak hartzeko autonomia handiagoa da benetan behar duguna eta administrazioak gudan konfiantza handiagoa izatea.

Ez dugu nahi gure Prestakuntza Plana espedienteak betetzeko balio dezan ezta eraginkortasun izan dezan zentroen eguneroko errealitatean.

Prestakuntzari buruz ari garenean, irakasleok geure ikasgaiak ditugu buruan beti. ILZek eskaintzen dituzten ikastarook alor ezberdinei zuzenduta daude. Zentroetatik kanpo egiten dira eta ez dakigu prestakuntza honen eraginkortasuna zenbaterainokoa den. Beti entzun izan dugu prestakuntza egokiak eskoletan izan behar duela eragina. Egia da baina haratago joan behar dugu.

Zertarako balio du prestakuntzak?

Nire ustez, gure zentroetan lan egiten duten irakasleen garapen pertsonala bultzatzeko balio beharko luke. Prestakuntzak irakasleen lana hobetzen lagun dezake, irakasleak hobeto sentitu daitezten eta zentroko helburuak lortzen.

Bestalde: Zeintzuk dira irakasleen gaitasunak?

Irakasleek egiten duten lana aztertzen badugu eskolak emateaz gain beste gauza asko egiten dituztela konturatu gara. Irakasleek guraso eta ikasleekin elkartu behar dute; ikasleak orientatzeko gai izan behar dute; beren lanean, sailekoan eta eskoletan teknologia berriak erabili behar dituzte, programazio berritzaileak egin behar dituzte; gatazketan bitartekari lana egiteko eta gatazkaririk irtenbidea emateko gai izan behar dute; taldean lan egiteko gai izan behar dute; ikasle guztien behar ezberdinei erantzuteko gai izan behar dute; atzerriko ikasleak eta ikasle etorkinak integratzeko gai izan behar du-

te. Horretaz gain saileko buruak izan daitezke, ikasketa buruak, zuzendariak...

Irakasle, tutore, saileko buru etab. izateko izan beharrek gaitasunak zehaztea funtsezkoa da prestakuntza behar bezala bideratzeko.

Prestakuntza Plan on batek gutxienez bi gai izan behar ditu kontuan: alde batetik, irakasleen gaitasunak hobetzeko balio behar du eta, bestetik, zentroaren helburuak lortzen lagundu behar du.

Gure institutuan prestakuntza planak zehaztu aurretik beharrik hautematen ditugu "Gaitasun Eredua" delako tresna erabiliz. Eredua honetan zehazten ditugu, zentroko ildo estrategikoetan oinarrituz, beharrezkotzat jotzen ditugun gaitasunak. Irakasleek gaitasun hauek erreferentziatzat hartuz autoebaluazioa egiten dute. Datuok kontuan hartuta Prestakuntza Plana egiten dugu. Esate baterako, iaz hainbat jarduera burutu genituen: *Gidaritza eta taldean lan egitea, 5S metodologia, Zentroko energia plana, Gatazkei irtenbidea ematea, Bilerak bideratzeko teknikak, Gela bat sarearen bitartez kudeatzea, Irakaslearen koaderno informatizatua, Acces praktikoa, Ahotsa nola inpostatu, EFQM autoebaluazioa, Arbel digitalak etab.*

Kideen artean informazio mota hau elkarri emateak oso emaitza onak ditu eta praktikoa da oso. Horretaz gain, pertsonen arteko sortzeak zentroko giroa hobetzen du. Hitzaldiak eman dituzten edo antolatzaile lanetan aritu diren irakasleek ez dute inoiz euren kideen aitortza besterik eskatu eta hori euren konpromiso eta parte-hartzearen adierazle da.

Aldi berean, akreditaziorik ematen ez duen baina funtsezkoa den prestakuntza ere egiten da. Prestakuntza hau irakasle berriei, tutoreei eta sailetako buru berriei zuzenduta dago. Irakasle berriekin bilerak egiten dira ikasurte hasieran eta harrera egiten zaie sailetan; tutoreek bilerak dituzte Tutoretza Sailarekin eta sailetako buru berriei saileko tutore burua izendatzen zaie.

Irakasleek ez dute aurkeztutako gai guztietan interesik izan. Zentroko helburuak urrutik ikusten dituztela konturatu ginen, Zuzendaritza Taldearen helburutzat jotzen direla eta helburuok nork bere egitea zail gertatzen dela.

Egoera aldatzeko eta parte-hartzea handitzeko, Koordinazio Pedagogikorako Batzordeak gidaritzari eta taldean lan egiteari buruzko ikastaroa egitea proposatu zuen eta hala egin zen. Ikastaroa Irakasleen Prestakuntza Atalari esker egin ahal izan zen, jarduera berritzaile honi babesa eman baitzion. KPBen helburua zehaztu zen: "Epe laburrean eta luzean planak egin eta garatzea, zuzendaritza taldearen enkarguz, erabakiak hartzerako orduan parte hartuz eta zentroko pertsona guztiak aintzat hartuz".

Ikasurte honetako Prestakuntza Plana KPBe garatutako planean oinarritzen da. Egin beharretako bat irakasleen gaitasunak identifikatzea da.

Hezkuntza Sailak zentroen proiektuak onartzea garrantzitsua da eta proiektuok gauzatzeko autonomia eta beharrezko baliabideak ematea, era honetan Zentroen Prestakuntza Planek zentzua izango dute.

IRAKASLEEN PRESTAKUNTZARAKO ZENTROETAKO ZUZENDARIEN V. JARDUNALDIETAKO ONDORIOAK

Ángel Cuadal Agios
Tuterako ILZko Zuzendaria

2007ko maiatzaren 16, 17 eta 18an Irakasleen Prestakuntzarako Zentroetako Zuzendarien V. Jardunaldiak izan ziren Tuteran. Autonomi erkidego ezberdinetako 46 profesionalek parte hartu zuten (Errioxakoek eta Gaztela Leongoek izan ezik).

Jardunaldiak bi gairen inguruan antolatu ziren:

Aholkularien esku-hartze ereduak zentroetan eta Prestakuntzaren ebaluazioa. Olga Estevek (Bartzelonako Pompeu Fabra Unibertsitatea) eta Pilar Pinedak (Bartzelonako Unibertsitate Autonomoa) emandako izenburu homonimodun bi hitzalditan oinarrituz, lanerako lau mahai antolatu ziren eta bi gai hauen inguruan hausnartu eta eztabaidatu zen.

Esteve irakaslearen hitzaldiaren gai nagusia **hausnarketa** izan zen. Laburbilduz, hausnarketaren helburua irakaskuntza-ikaskuntza prozesuen izaera aztertzea da, behaketaren eta analisiaren bitartez, egoera bakoitzerako teknika zehatz eta egokiak erabiliz eta prozesuak gertatzen diren ikasgeletan eta irakasleek beraien aztertuta.

Hausnarketan oinarritutako ikaskuntza irakasleen esperientzietan, baloreetan, irudikapenetan eta sinesmenetan oinarritzen da; euren buruei eta euren egoerari buruzko hausnarketan; ezagutza teorikoa praktika aztertuta erakitzean eta besteekin izandako elkarrekintzan.

Zeintzuk dira prestakuntzan dituen ondorioak? Aholkularia **laguntzailea** izan behar da prozesu osoan zehar, jarduna behatzen lagunduko duen laguntzailea, alderdi positibo eta negatiboek ohartzeko lagunduko duena eta jarduteko aukera berriak erakitze laguntza emango duena.

Prestakuntza-aholkulariak izan beharreko profilaria buruz eztabaidatzen hasi ginen. Eta honako talde hauetan banatutako gaitasunak izan behar zituela ondorioztatu genuen: pertsonen arteko harremanak eta taldeak kudeatzeko gaitasuna (prozesuak edo taldeak dinamizatze gai izatea, trebetasun sozialak izatea, izaera berritzailea izatea...), IKT eta didaktika erabiltzen jakitea bere alor edo espezialitatean (bere alorra, etapa edo espezialitatea ondo ezagutzea, esperientzia izatea ikasgelen barruan, esperientzia izatea prestakuntzan eta ikerketan...). Ondoren prestakuntza-aholkularien esku-hartzearen ego-

Ángel Cuadal Agios

era aztertu zen Autonomi Erkidego ezberdinetan, komuneko alderdiak eta bereizgarriak aipatuz. Hori guztia kontuan hartuta, honako ondorio hauek atera genituen: zentroetan prestakuntza jasotzea funtsezkoa dela norberaren prestakuntzaren osagarri gisa, aholkularien lana eta zentroetan izaten duten esku-hartzea benetan garrantzitsua dela eta, era berean, zentroko kideekin bana-ka egiten duten aholkularitza lana ere beharrezkoa dela.

Prestakuntza zer den, bere ezaugarriak eta prestakuntza ebaluatzeak duen garrantzia azaldu ostean, Pilar Pineda irakasleak bere ebaluaketa eredu holistikoa aurkeztu zuen. Eredu integral honen xedea prestakuntzaren eraginkortasuna neurtzea da eta prestakuntza, bere osotasunean, optimizatzea. Ebaluazioa egiteko sei maila proposatzen ditu errazenetik hasi zailera iritsi arte:

1. Parte-hartzailea pozik dago jasotako prestakuntzarekin.
2. Helburuak lortzen dira.
3. Prestakuntza prozesua egokia da pedagogiaren ikuspuntutik.
4. Ikasitakoa praktikan jartzen du irakasleak bere jardunean.
5. Prestakuntzak eragina du parte-hartzailearen zentroan.
6. Prestakuntza errentagarria da.

Lehen fasean prestakuntzaren ebaluazioari buruz eztabaidatu genuen honako galdera hauei erantzunez: Zer ebaluatzen dugu? Zertarako ebaluatzen dugu? Nork ebaluatzen du? Noiz ebaluatzen dugu? Hausnarketa honen ostean, hobetu zitezkeen hainbat alderdi zehaztu genituen, besteren artean: ebaluazioa egiteko bitarteko egokiak erabiltzea, prestakuntza ereduaren eta ebaluazio ereduaren artean koherentzia izatea eta 2., 3. eta 4. ebaluazio mailetan aurrera egitea.

Bigarren fasean, eta parte-hartzailearen iritzia modu sistematikoan ebaluatzen dela egiaztatu ostean, **ikasitakoa praktikan jartzeko prozesua** aztertzeari ekin genion. Ikasitakoa praktikan jartzen dela ebaluatze prestakuntzaren eraginez irakasleen jardunean gertatzen diren aldaketak hauteman behar dira. Horretarako hiru gauza izan behar dira kontuan: zein prestakuntza mota den ongien ahalbidetzen duena aldaketa hauek ebaluatzea, nork ebaluatu behar dituen aldaketok eta zein zailtasun izango ditugun. Hori guztia kontuan hartuta, honako ondorio hauek atera genituen: prestakuntza egokiena honako hau da: zentroan bertan egiten dena, irakasleek euren jardunean hautemandako beharrak direla eta beharrezkotzat jotzen dutena eta aldaketak neurtzeko adierazle zehatz eta adierazgarriak proposatzen dituen. Bigarren gaiari dagokionez, ebaluazio burutu behar duen pertsona jardueraren arduradun den aholkularia izan behar dela ondorioztatu genuen. Azkenik, argi geratu zen hiru zailtasun mota daudela: edozein pertsonak edozein prestakuntza jardueratan parte hartzea ezinezkoa da, irakasleek izan dezaketen errezeloa eta aholkulariek izan dezaketen prestakuntza falta.

Jardunaldiak amaitzeko, Carlos Marcelo irakasleak, Sevillako Unibertsitatekoak, *Etengabeko prestakuntzaren etorkizuna* amaiera-hitzaldia eman zuen. Marcelo irakaslearen etengabeko prestakuntzari buruzko azterke-

Foroa

ta sakona egin zuen. Bere iritziz "jarduna aldatzea lortzen duen prestakuntza irakaskuntza jarduna sakonki ezagutzea sustatzen duena da, ikasleen ikasketa prozesua hobeto ulertzea eta ikasleen beharrak hobeto ezagutzea bultzatzen duena, eta irakaskuntzaren jarduera kritikoei garrantzia ematen diena, esaterako planifikazioa edo ikasleen lanaren ebaluazioa, eta ez abstrakzioan eta orokortzeetan oinarritzen dena".

Ikasgela

**PRESTAKUNTZA HOBETZEA
IRAKASLEENTZAKO LAGUNTZA
ZENTROETAKO AHOULKULARIEN ETA
IRAKASKUNTZA ZENTROETAKO
PRESTAKUNTZA ARDURADUNEN
ELKARLANAREN BITARTEZ**

Mari Paz Eizmendi, Iruñeko ILZko Aholkularia eta Bakartxo Garjón, Iruñeko "Julio Caro Baroja" BHLan prestakuntzaren ardura duen Irakaslea

Mari Paz Eizmendi eta Bakartxo Garjón

Irakasleen etengabeko prestakuntza ezin da lan testuinguruetatik aldentu. Nafarroako irakaskuntza komunitatean bi profesional mota daude: ILZko (Irakasleentzako Laguntza Zentroa) aholkulariak eta zentroetako prestakuntzaren arduradun diren irakasleak. Bi profesional mota hauek etengabeko prestakuntzak irakaskuntza zentro bakoitzean hautemandako beharrekina lotura izan dezan ahalbidetzen dute.

Irakaskuntza zentroa berrikuntza eta prestakuntza testuinguru gisa

Irakasleen ikaskuntza prozesuaren xedea egoera aztertuta irakasleen jarduna hobetzea izan behar da, lan prozesuek beraiek aldaketak eragin ditzaten.

"Zentroa berrikuntza eta prestakuntza testuingurutzat jotzen badugu, zentroetik bertatik egiten den hobetzea irakaskuntza jarduera eta irakaskuntza zentroek beraiek nahiz euren oinarritzko antolakuntza unitateak:

Amaitzeko, Jardunaldiotan parte hartu zutenek era positiboan baloratu zituztela aipatu nahi nuke eta nire esker hona adierazi nahi nieke jardunaldion arrakasta lortzen lagundu zuteni: Tuterako Irakasleentzako Laguntza Zentroko Talde Pedagogikoari eta Administraziozko langileei, Tafalla, Izarra, Lekaroz eta Iruñako Irakasleentzako Laguntza Zentroko zuzendariei eta Irakasleentzako Laguntza Zentroetako Negoziatuari.

sailak, irakasle taldeak, batzordeak, zikloak etab. aldatzean oinarrituko da". (Antonio Bolivar).

ILZetako aholkularien eta prestakuntzaren arduradun diren irakasleen arteko elkarlana

Iruñako ILZko aholkulari naizenez, aholkulariek testuinguru kontuan hartu behar dutela nabarmendu nahiko nuke, irakaskuntza zentro bakoitza ezberdina da eta.

Elkarlan prozesu batean egin beharreko lehenbiziko gauza egoera aztertzea da, hau da, irakaskuntza zentroari eta bere kulturari buruzko ezagutza partekatzea. Horretarako oso garrantzitsuak dira **prestakuntzaren arduradun diren irakasleak**, beraiek egiten baitute lotura lana ILZen eta irakaskuntza zentroen artean.

Zergatik dira beharrezkoak prestakuntzaren arduradunak?

- Laguntza Zentroek irakaskuntza zentroen beharrak ezagutzea ahalbidetzen dutelako.
- Irakasleentzako Laguntza Zentroaren (ILZ) eta irakaskuntza zentroen arteko komunikazioa ahalbidetzen eta dinamizatzen dutelako.
- Laguntza funtzionala ematen dutelako, irakaskuntza zentroen beharretan eta ILZek egin ditzaketen eskaintzetan oinarrituta.
- Zentroko Prestakuntza Plan propioa eta koordinatua egitea sustatzen dutelako.
- Prestakuntzak irakaskuntza zentroetan duen eragina ebaluatzen laguntzen dutelako.
- ILZetako Prestakuntza Batzordean daudelako.

Gure aburuz, prestakuntzaren arduradun diren irakasleek prestakuntza jaso behar dute dinamizatzaile eta testuinguruaren ezagule lana behar bezala egiteko eta denbora izan behar dute euren zentroetarako prestakuntza planik onena zein den erabakitzeko; erabakia, beti ere zuzendaritza taldearekin eta KPBrekin (Koordinazio Pedagogikorako Batzordea) batera hartuko dute, eta horiek, era berean, dagozkien sailekin eztabaidatuko dute gaia.

Behar hauek ILZen 2006/2007 Esku-Hartze Planari buruzko oroitidazkian jasota daude eta hori dela eta, prestakuntzaren arduradun diren irakasleen prestakuntza sustatzea berehala bete beharreko helburutzat jo da; horretarako, Prestakuntza Planean irakasle horientzako jarduerak sartu dira, zentroetan prestakuntza proiektuak sustatzeko.

Aholkulariek:

- ILZek irakaskuntza zentroekin harreman zuzena izan dezaten ahalbidetzen dute; irakaskuntza zentroek dituzten eskaerak eta kezak jasotzen dituzte eta irakaskuntza zentroekin elkarlanean arituz, dituzten prestakuntza beharrak hautematen dituzte; Prestakuntza Plan Orokorra egiten eta zabaltzen laguntzen dute eta zentroen prestakuntza plan propioak egiten laguntzen dute.
- Prozesuan aholkulari direnez gero, irakasleen jardunari buruzko gogoeta sustatu eta dinamizatzen dute eta arazoan eta beharren diagnostikoa egiteko baliabideak eskaintzen dizkiete konponbideak aurkitzeko aukerak azalduz.

Prestakuntzaren arduradun diren irakasleen eta ILZetako aholkularien arteko azken urteotako elkarlanak emaitza onak izan dituzenez, irakaskuntza zentroetako prestakuntza planak zentroek beraiek hautemandako beharrendantik gero eta hurbilago daudela baieztatzea ausartuko ginatke eta baita antolakuntza banakakoentzat ez ezik antolamendu orokorarentzat onugarria dela konturatzen hasiak direla ere.

Irakaskuntza zentroetako prestakuntzaren arduradunen eginbeharrak

- Irakasle bakoitzak eta oro har guztiek dituzten prestakuntza beharrak hautematea.
- Zentroaren Prestakuntza Plana diseinatzen, jarraipena egiten eta ebaluatzen laguntzea.
- Prestakuntza beharrak jakinaraztea eta ILZko aholkulariarekin harremanetan egotea.

Prestakuntza beharren hautematea ikasturte bakoitzean landu behar da KPbn. Prestakuntza planek maiatzakainerako egon behar dute prest. Prestakuntza beharrak honako hauen bidez hautematen dira:

- Sailekin egiten diren bilerak.
- Zentroetako Plan Estrategikoak eta urteko planak.
- Zentroko Kudeaketa Sistemaren berrikuspena.
- Barneko eta kanpoko ikuskapenen txostenak.

- Bezeroen eta irakasleen iradokizunak, kezak eta erreklamazioak.
- Prozesu eta ikastaroekin adostasun eza adierazten duten txostenak.

Aholkulariekin elkarlanean aritzeko protokoloa

- ILZko aholkulariak bilera izango du apirilean zentroko prestakuntza arduradunarekin edo zuzendaritza taldearekin eta hainbat dokumentu aurkeztu dizkio irakasle bakoitzak eta oro har guztiek dituzten beharrak hautemateko.
- Zentroko Prestakuntzaren Arduradunak PKBri aurkeztuko dizkio dokumentuok sailetako buruek sailen hurrengo bileretan azter ditzaten.
- Sailetako buruek, beren sailetako kideek dagozkien alorretan izan ditzaketen beharrak eta gai orokorren inguruan izan daitezkeen prestakuntza beharrak hautemateko dokumentuak beteta itzuliko dituzte.
- Prestakuntzaren arduradunak txosten bat egingo du jasotako datu guztiekin eta aholkulariari bidaliko dizkio. Datuak maiatza hasierarako jasota izango dira.
- Irailean, aholkulariak ILZren Prestakuntza Plana (liburuxka) aurkeztuko dio zentroko arduradunari eta honek zentroaren prestakuntza plan espezifikoak aurkeztuko dio aholkulariari laguntzak, adituak, esperientziak, ziurtagiriak etab. eskatzeko eta ondoren, dauden beharrak betetzeko prestakuntza baliabide egokienak zeintzuk diren erabakiko da: mintegiak, ikastaroak, lan taldeak etab.
- Ikasturtean zehar prestakuntza jardueren jarraipena eta ebaluazioa egingo da prozesuan ezarritako jarraibideak jarraituz.

Onorio gisa, adierazi nahi genuke prestakuntzak baliagarria eta testuinguruko beharrentzat egokia izan behar duela eta irakasleen jarduna hobetzea lortu behar duela.

IRAKASLEEN ETA FAMILIEN PRESTAKUNTZA: ELKARGUNE BATZUK

Carmen Nieto García

**Herrikoa Federazioko prestakuntzaren Koordina-
ntzailea**

Aurreko hamarkadetan, hezkuntza arloko gizarte dinamikak eredu autoritarioari jarraitu izan dio normalean. Gizartean hezkuntzari buruzko ikusmoldea harreman hierarkikoetan eta diziplinan oinarrituta zegoen.

Carmen Nieto García

Azken urteotan aldaketa ugari ikusi ditugu gizartean, hala nola lanaldien luzatzea, komunikabideen eragina edo kontsumo-gizartea. Aldaketa horien ondorioz, gaur egun hezkuntzari dagokionez ez dugu hain erreferente argia. Aldatzen ari den gizarteari egokitu-ko zaizkion estilo berrien bila ari gara.

Bilaketa horretan, hezitzaileek bi hurbilketa nagusi planteatu dituzte. Lehendabizi, zenbait irakasle eta gurasok hezkuntza-eredu babesle eta bigunegia aukeratu dute, ikasle garaian jasan zuten autoritarismoari erantzunez. Hezkuntza-estilo horren bereizgarriak dira ikasle edo seme-alabei zailtasunak eta gatazkak bidetik kentzea, portaera arau argirik ez erakustea eta erantzukizunik ez eskatzea.

Beste hezitzaile batzuek nahiago izan dute hezkuntza-estilo autoritarioaren eskemetara jo. Estilo horretan irizpideak nahitaez ezartzen dira eta obediencia lortu nahi da beldurraren bidez.

Metodologiaren eta jokabideen aldetik bi jarrera horiek elkarrengandik oso urrun badaude ere, subjektu aktiboek galdetuko bagenie zer lortu nahi duten, antzeko erantzunak jasoko genituzke seguruenik. Hezkuntza-helburua irakasleen eta gurasoen arteko elkargune nagusietakoa da, baina, horrez gain, hezkuntza-prozesuaren ikusmolde guztiek hezkuntza-helburu bera dute.

Hezkuntzaren bidez, ikasle edo seme-alabek oinarrizko ikasgaiak ikas ditzaten lortu nahi da, baina ez hori bakarrik; gainera, pertsona burujabe eta libre izan arte hazi daitezela eta kritikarako eta autokontrolerako gaitasuna gara dezatela lortu nahi da. Behar adinako autoestimua eta frustrazioa jasateko gaitasuna izan ditzatela. Trebetasun horiek ezinbestekoak dira helduaroan ongi molda daitezen eta, azken buruan, zoriontsu izan daitezen eta gizartea hobetu ahal izan dezaten.

Helburu horiek, ordea, ez dira behar bezala betetzen ari hezkuntza-estilo babesleegiaren edo autoritarioaren

bitartez. Lehenik, hezkuntza permisiboaren ondorioz, seme-alabek ez dituzte gizarte portaera egokiak ikasten. Ez da haien independentzia sustatzen eta ez dituzte arazoei aurre egiteko behar dituzten trebetasunak garatzen. Bigarrenik, hezkuntza autoritarioak ikasle edo seme-alaben erruduntasun sentimenduak, oldarkortasuna eta autoestimu txikia eragin ditzake.

Hezkuntza arloko eragile guztiak egoera hori aldatzeko eskatzen ari dira. Baina aldaketa horretarako beharrezkoa da alde aurretik hezitzaileei prestakuntza ematea. Eta hortxe aurkitzen ditugu berriz ere irakasle eta gurasoen arteko elkargune garrantzitsuak. Prestakuntzak norabide bakarrekoa eta osagarria izan behar du, hau da, helburu berera jo behar da ekintza eremu desberdinetatik.

Prestakuntzaren bidez, guztientzako hezkuntza-erreferente berria ezarri behar dugu, jarrera asertiboan eta adimen emozionalaren sustapenean oinarritua. Jarrera asertiboak duenak irmo adierazten du berak pentsatzen duena, besteen jarrera errespetatuz. Estilo babesle-
giak ez bezala, estilo asertiboak sendo finkatzen ditu portaera-arauak eta subjektuen ardura sustatzen du. Estilo autoritarioan ez bezala, jarrera asertiboan helburua ez da ideiak edo gatazketarako konponbideak nahitaez ezartzea. Aitzitik, sustatzen den aginte motaren iturria sinesgarritasuna da, eta pertsonak bere jokabide koherenteagatik, gaitasunagatik eta kalitateagatik lortzen du sinesgarritasuna. Bestalde, adimen emozionalaren bidez emozioak eraginkortasunez erabiltzen dira gizartera hobeki moldatzeko eta gatazkek zentzuz eta egokiro bideratzeko.

Prestakuntzak, gainera, hiru helburu lortzea ahalbidetu behar du. Alde batetik, hezkuntza-eragile askok batera duten hezkuntza-ideala gauzatzeko bidea eman behar du. Prestakuntza emaile gisa daukadan esperientzian, guraso eta irakasle askok adierazi dute oso garrantzitsua dela prestakuntzaren bitartez indartzea zentzuzkotzat jotzen dituzten baina praktikan jartzen ez dituzten jokoera eta planteamendu hezitzaileak.

Beste alde batetik, hezkuntza-planteamendu argirik ez duten irakasleei prestakuntzak eredu bat eskaini behar die, horren bitartez hezkuntza-prozesua sormenezko lan atsegingarria eta gogobetegarria izan dadin.

Azkenik, prestakuntzaren bidez arrazionalizatu eta berriz aztertu dezakegu bakoitzak jaso eta barneratu dugun hezkuntza. Horrela, begi kritikoarekin, eduki egokiak indartu ahal izango ditugu, eta hobetu daitezkeenak aldatu.

Ziur aski Administrazioak izango ditu irakasleen prestakuntza antolatze baliabide egokiak. Baina oso komenigarria litzateke subjektu bakoitzaren esku ez uztea prestakuntza kontu horiek, jarrera sozialaren aldaketa lortu nahi badugu. Eta aldaketa horretan gurasoek ere zeregin nagusia izan behar dute, eta garrantzi handia eman behar zaie parte hartzeko dauden bideei. Gurasoen parte-hartzea garrantzitsua da, ez bakarrik haien iritzia kontuan hartu eta eskola-komunitatean lekua egin behar zaielako; gurasoen parte-hartzeak, horrez gain, familian eta eskolan hezkuntza-erronkei aurre

egiteko informazio eta prestakuntza eskaria sortzen laguntzen du.

Parte hartzeko bideen artean azpimarratzekoak dira Eskola Kontseilua, tutoretzak eta ikasleen gurasoen elkarteak, taldeko eta berdinen arteko prestakuntzarako bide nagusiak.

Nolanahi ere, beharrezkoa da irakasle eta gurasoen jarrera aldatzeko konpromiso sendoa, elkarrekin lan egin dezaten modu koordinatu eta sistematikoan eta hezkuntzari buruzko ikusmolde guztiak errespetatuz, baina, oroz gain, beharrezkoa da guztiontzako hezkuntza-erreferentea sortzea, denok nahi dugun emaitza ekarriko diguna.

PRESTAKUNTZA ETA IKASKUNTZA-KOMUNITATEAK

M. Asunción Fernández Díaz
Maistra eta eskola-orientatzailea

Hezkuntzari buruzko Lege Organikoaren atarikoan Europar Batasunaren helburuetako bat azaltzen da, besteak beste: hezkuntza eta prestakuntza sistemen kalitatea eta eraginkortasuna hobetzea. Horrek esan nahi du pertsona guztiak izan behar dituztela eskura informazioaren eta komunikazioaren teknologiak, ikasteko ingurune irekia sortu behar dela, erakargarriagoa, eta herritartasun aktiboa, aukera berdintasuna eta batasun soziala sustatu behar direla.

M^o Asunción Fernández Díaz

Ildo horretan, eta hezkuntzaren arloko prestakuntzari eta berrikuntzari gagozkiela, ikaskuntza komunitateen proiektuak nabarmentzen dira. Mundu osoan 7.000 bat dira eta Espainian 38. Zer dira eta zertan dihardute?

Ikastetxe batean eta ingurunean aldaketa sozial eta kulturala eragiteko proiektua da ikaskuntza komunitatea. Informazioaren gizarte lortu nahi du pertsona guztientzat, ikaskuntza dialogikoan oinarritua, eta horretarako bidea komunitatearen partaidetzako hezkuntza da haren espazio guztietan, ikasgela barne (Valls 2000 8. or.)

Ikaskuntza komunitate orok zenbait printzipio ditu eta komunitatean esku hartzen duten eragile guztiak aritzen dira printzipio horien arabera: irakasleak, familiak, ikasleak, gizarte entitateak, boluntarioak. Honako hauek dira:

- Ohiko ikaskuntzaren ordezkari bideak bilatuz ikasteko aukera gehiago ematen dituzten antolaketa eta ingurunea.
- Xede argiak eta komunitate osoarenak.

- Goi mailako itzaropenak. Kolektibo guztiak hartzen dituzte abiapuntutzat, eta sustatu egiten dituzte.
- Zorrotz lan egitea eta denen oniritzia jasotzea autoestimua eragiten du.
- Ebaluazio jarraitua eta sistematikoa egiten da batzordeen bidez, eta lana etengabe bideratzen da.
- Komunitatearen parte-hartzea nabarmen areagotzen da, pertsonak hizpidea dutelako eta entzun egiten zaielako.
- Lidergoa partekatuta egiten da, lan batzordeak sortzen dira prozesua koordinatzeko, eta ardurak besteren esku uzten dira.
- Ikastetxea ikaskuntzaren gunea da baita eskola-lanetatik haratago ere.
- Hezkuntza komunitate osoari dagokion kontua da prestakuntza.

Ikaskuntza komunitateen proiektuek AEB, Kanada, Korea eta Brasileko esperientzia egiaztatuetan dituzte jatorria eta oinarria. Gure herrialdean, helduen hezkuntzako ikastetxe bat hasi da halako proiektuak egiten: Bartzelonako "La Verneda-Sant Martí".

Proiektu hauen oinarri teorikoak Paulo Freireren pedagogian daude. Hark aurreikusi zuen ikuspegi dialogikoaren arrakasta.

Hezkuntza komunitateko kide guztien artean egin behar da elkarrizketa, pertsona guztiak osatzen dutelako ikasle ingurunea eta, hortaz, batera planifikatu behar dutelako.

Ikaskuntza dialogikoa lortzeko, ondoren azaltzen diren printzipioei jarraitzen zaie:

- Elkarrizketan berdintasuna izan dadin, ekarpenei beren argudioen balioaren arabera egin behar zaie balorazioa, eta ez ezarritako irizpideen arabera.
- Adimen kulturala ez da kognitiboa bakarrik, aitzitik, gizarte harremanen alderdi ugariak hartzen ditu barnean.
- Gizakiak aldatu egiten dira, ez bakarrik egokitu (Freireren premisa, 1977). Aldatzeko ikasi behar da, gizakiek eta haien harremanek aurrera egin dezaten.
- Ikaskuntza dialogikoak barnean hartzen ditu bai alderdi instrumentalak eta bai ikaskuntzaren funtsezko xedetzat jotzen diren beste alderdi batzuk ere.
- Pertsona guztiak sinetsi behar dute egiten ari diren horretan eta parte hartu behar dute. Horrela ahaleginak zentzua izango du, eta ez da erabilgarritasunaren logika ezarriko banakoen nortasunen eta elkarren arteko eraginen gainetik.
- Elkartasuna eta bazterketaren aurkako borroka, denoi eragiten digulako eta pertsona guztiak sentitu behar dutelako berdintasunezko elkarrizketa dialogiko horretan parte hartzen ari direla.
- Diferentzien berdintasuna dibertsitatearen printzipioaren kontrakoa da. Elementu baztertzailak ezabatu behar dira, eta egokitzapenaren ordezkari aldaketara jo.

Nazioartean hiru esperientzia nabarmentzen dira eskola askotara zabalduta direlako:

- Eskola Garapeneko Programa (School Development Program), 1968an sortua Yaleko Unibertsitatean.
- Eskola Bizkortuak (Accelerated Schools), 1986an Stanford-eko Unibertsitatean sortua.

- Arrakasta Guztientzat (Suces for All), 1987an sortua Baltimore-n.

Esperientzia horiek ebaluatu eta alderatu egin dira eta emaitza oso onak izan dituzte hala barneko ebaluazioan nola kanpokoan. Emaitza horiek aurreikuspenak gaingitu dituzte eta ikasleen mailak batezbestekoaren goiko mugaren gainetik daude.

Zerk bereizten ditu ikaskuntzaren komunitateetan sartuta dauden ikastetxeak ikastetxe "arruntetatik"?

- Komunitateen proiektuan, pertsona guztiek parte hartzen dute nolako ikastetxea nahi duten pentsatzen. Geroago erabakiko da zer den bideragarria epe laburrean, ertainean eta luzean.
- Irakasleekin batera boluntarioek esku hartzen dute.
- Eskola bere hormetatik kanpora zabaltzen da. Hala, badira ingurunean beren burua eskaintzen duten pertsonak, ordu libreetan laguntzeko hizkuntza ez dakiten ikasleei, edo irakurtzen laguntzeko.
- Erabakiak taldean edo batzordeetan hartzen dira. Guztiek parte hartzen dute.
- Baztertzeko faktoreak kendu egiten dira. Adibidez, ez da haurrik gelatik bidaltzen. Gelaren barnean taldeka lan egiten da, eta gelako talde guztiekin lankidetzan pertsona batek baino gehiagok jarduten dute, ahal dela.
- Beharren arabera orduzko malguta dago.
- "Konpentsatu" kontzeptua gaingitu egiten da eta horren ordez "bizkortu" egiten da neurri zehatzen bidez.
- Ikaskuntza kontratuak egiten dira. Halako kontratuetan 3 pertsonak parte hartzen dute.
- Ikasleen artean ahal diren interakzioak ezartzen dira eta hizketaldiak egituratuak dira.

Komunitateen proiektu batean sartzeko, zenbait urrats dituen prozesu sistematizatu batek behar da. Hauek dira urratsak:

- Sentsibilizazioa
- Erabakitzea
- Ametsa
- Lehentasunak aukeratzea
- Plangintza
- Abian jartzea

Urrats bakoitza zorrotz betetzen da eta komunitate osoak parte hartzen du. Beste alde batetik, Hezkuntza Administrazioaren babesa behar da.

Azken hiru ikasturteetan Nafarroako Hezkuntza Departamentuak berariazko prestakuntza antolatuta du ikaskuntzaren komunitateen arloko esperientzia batzuk ezagut daitezkeen, besteak beste Bizkaiko "Etxebarriko San Antonio" eta "Mungia BHI", Zaragozako "Santo Domingo", Teruelgo "Ariño-Alloza" eta Huescako "Lucas Mayada" ikastetxeetan egin direnak.

Proiektuok bete ahal izan dira, eta komunitate horiek osatzen duten pertsonak poztea lortu dute, eskola porrotaren arazoa konpondu edo arindu egin baitzaie. Bide emankorrenetakoak dira (hoberenak ez baldin badira) komunitateko kideen arteko batasuna lortzeko eta, horrenbestez, gatazkak eragozteko.

mfernand@cfnavarra.es

FORMAKUNTZA IRAKASLERIAREN IKUSPUNTUTIK

Xabier Sardon Iribarnegarai
Iruñeko "San Fermín" Ikastolako Irakaslea

Aurreko ikasturte bukaeran proposatu zidatenean formakuntzaren inguruan zerbait adieraztea eta berri-berria nuen, alorre honetan ikasturtean zehar izandako esperientzia erreflexiorako abiapuntutzat hartu dut.

Capen, Manuel
Sadak ekarritako
Angel Ramirez

irakasleren inguruan bildu zen irakasle talde bateko parteidea izan nintzen. Formakuntza plangintzaren barruan, buruketan ebazpenaren aitzakiarekin bildu ginen eta gero mintegi moduan jarraitu ekaina bitartean. Denon espektatibak berdintsuak ziren, gehiengoak ilusioekin gentozen, eta den denak laguntza bila hurbildu ginen.

Ez genuen erabat gustokoa erabiltzen genuen lan egiteko modua, ikasleengan gure gaiarako jakin mina sortzen ez zuelako. Gure ikasleak mekanikan errefugiatzen dira eta ulertu gabe "egiten" ikasten dute. Dinamika hau nonbaitetik hautsi beharra ikusten genuen.

Horrela, gutxira sortu zen Angelek planteatzen zuen lan egiteko modurako identifikazioa. Helburua garbia zen: Indartu behar ditugu ikaslearen pentsatzeko gaitasunak. Eta hori lortuko dugu ikerketari, indukzioari tokia eginez. Horrela planteatuta, ikaslea bere ikasketaren jabea izanik, ondorioak ateratzeko gai dela ikusiz, bere buruarengan konfidantza sortzen doa eta honek funtzionatuko du elemento motibagarri modura.

Berak eskeini ziguna ez zen inolako marko teorikoa izan, ez zigun "paradigma"rik aipatu, soil soilik berak klaseetan egiten zuena, bere saioren helburu eta ondorioak, bere zalantzak eta noski bere ziurtasunak ere. Horien artean, ikasleak bere ikasketak kontrolatzeko eta esperintziatik jakintza berriak ereikitzeko, uste dugun bainan gaitasun askoz ere gehiago duela azpimarratu zigun. Gehienetan ikasleak falta zaien bakarra modu horretan lan egiteko ohitura da.

Horrela matematikaren barneko "leiho" pila irekitzen zituen eta gure buruetan gero eta ideia gehiago sortzen joan zen: Hau eramango dut klasera! Beste honetan nola ez naiz lehenago fijas! Nolako heldutasunarekin erantzun diote ikasleek! Nerea ikasleak gaitasun bera izango dute? "Entrenatu" beharko ditut...

Batzuk, ausartenak, hurrengo asterako agertutako proposamenaren bat aurrera eramaten saiatzen ziren, ikasleen erreakzioa eta erantzunak ekartzen zituztelarik...

Xabier Sardon Iribarnegarai

Ikasgela

Baina saio hauek baita sortu zituzten bildurrak ere, denongan berdintsuak: Bai, baina nola eraman praktika-
ra, nola eraman gelara hau guztia? Bai baina honekin
benetan hobetuko da egoera? Pena merezi du lan hau
guztia? Nere lankideek ulertuko dute? Ez badituzte emaitza
hobeak momentuan agertzen aurrera jarraitzen utzi-
ko didate? Batek komentatu zuen bezala "formula bat
ez erakusteagatik ama batek salatuko nau bere alaba-
ren etorkizuna zalantzan jartzen dudala esanez"? Ez
ote da hobe eta batez ere errazagoa orain bezala ja-
rraitzea?

Hau guztiak formakuntzarako ardatza zein den uler-
tzen laguntzen gaitu: Ikaslea, gela, gela barruan egite-
ko lan modua, ikaslearen gaitasunak garatzeko sortu
behar den dinamika... Hau da hain zuzen formakun-
tzarako edozein ekitaldiaren leloa. Iturria gela behar
du izan eta formakuntzaren konzepzioak, eta antola-
kuntzak hemendik sortzen diren proposamenen berriak
gelara eramateko bideak ireki behar dituzte.

Hau dela eta formakuntzan bi aspektu bultzatu behar
dira: Batetik, agian klasikoena, irakasleriaren presta-
kuntza edo gaurkotze "teknikoa" eta klaseko dinamikan
zentratzen dena bestetik. Lehendabiziko horretan, saio-
en kalitate minimoa ziurtatzen bada, ez da arazo
gehiagirik sortzen. Irakasleak barneratzen baitu "edu-
ki" berria eta joanen da bere eguneroko lanetan sar-
tzen.

Berriz, bigarren aspektu hori bultzatzen duten saioekin
arazoak sortuko dira, ez badira osotasunean planteat-
zen. Hasieran aipatutako esperientziak berak, horren
baikorra izan arren, dudak sortu zituen, ikasleekin egu-
nero ditugun harremanak zalantzan jartzen zituelako.
Dena den hauek dira batez ere, indartu eta zaindu be-
har diren saioak, bertan parte hartzen duten irakasleak
ilusio beterik datoz eta bere eguneroko lan egiteko mo-
duetan proposamen berrietan ikertzeko prest daudela-
ko.

Egiten den ahaleginari etekin osoa atera behar zaio,
sistemak ezin du errekurso hauek galtzen utzi. Eman
da lehendabiziko pausoa: Formatzaileen aldetik saioak
"onak" izan dira. Irakasleek "eman" dute bere denbo-
ra eta bere esperientzia eta espektatiba guztiak mahai-

gaineratu dituzte. Orain ondorioak ematen hasteko bal-
dintza egokiak sortu behar dira, berriz ere esperientzia
personal mailan ez geratzeko.

Ez badira baldintzak aldatzen egindako ahalegin hori
guztia bertan behera geratzen da. Frakaso sensazioa
sortzen da formakuntzarako jarrera ezkorra agertuz
ahalegin hori antzua izan bait da.

Formakuntza saio gehienek aspaldi zati praktikoa dute-
la, eta horrela behar du izan aipatutako praktikotasuna
bila. Baina ez da beti posiblea izaten saio hauetan ga-
ratutako guztia klasera eramatea. Askotan planteatzen
den aldaketa sakona da, lan egiteko moduetan eragina
duena eta kurrikuluma bera ukitzen duena.

Horri aurre egiteko, formakuntza eraginkorra bilakatze-
ko hain zuzen irakasleak denbora behar du eta bere ur-
teko lanen planifikazioan berrikuntzak ezartzeko den-
bora kontutan hartu beharko zen

Formakuntzaren erronkak garbiak dira:

Praktikotasuna bilatu behar du. Ikasgela bere erreferen-
tea izan irakasleek bere eguneroko lanak dituzten be-
harretara hurbilduz.

Saiatu behar da gela barneko ikasle-irakasle harrema-
nen aldaketa sustatzen. Ikaslearen protagonismoa eta
inplikazioa indartzen duten saioak bultzatu behar dira.
Harreman hauek eboluzionatzen duten neurrian ikasle-
ek bere esfuerzoari zentzu gehiago ikusiko diote.

Ikastetxetan gelan gertatzen dena lan guztien artean
nagusitu behar da, benetazko kalitatea gelan sortzen
bait da. Lan ingurunearen apaioa ezin bestekoa da
edozein aurrerapausoan sortzen diren zalantzak gain-
ditzeko eta egin behar den lanari zentzua aurkitzeko.

Berrikuntza hauek guztiak gelara eramateko eta proze-
sua baloratzeko denbora tarteak sortu behar da. Hau
da, zama lektiboa baloratzean "I+D+I"ko ekintza
hauek bere osotasunean kontemplantu behar dira.

Dena den animatu nahi dut jendea halako formakuntza
saioetan ematen den esperientzia hartuemanetan parte
hartzera. Zorionez denak ezberdinak gara eta denon
ekarpenek aberasten gaituzte.

Prensa albisteak

- "18 instituturi aintzatespenak eman dizkiete kalitate-
kontrol sistemak ezarri dituztelako". Diario de Nava-
rra, 2007ko maiatzak 12.
- "DBH bukatzen duen %83k ikasten jarraitzen du eta
Batxilergoren bat edo LHren bat egiten. Estatuan ehu-
neko hori %69ra jaisten da derrigorrezko hezkuntza-
ren ondoren". Diario de Navarra, 2007ko maiatzak
13.
- "Lanbide Heziketako eta Arte Plastikoetako sari bere-
ziak eman dituzte". Guztira Nafarroako 19 ikasle sa-

ritu dira duten espedienteagatik. Diario de Navarra,
2007ko maiatzak 16.

- "Ikastetxe berritzaileei eta irakurketa sustatu dutenei
aintzatespenak eman zaizkie". Hezkuntzak atzo
eman zizkien sariak 63 irakasleri eta 35 ikastetxeri.
Diario de Navarra, 2007ko ekainak 15.
- San Jorge IP, eredugarria. Diario de Noticias, 2007ko
ekainak 19.
- "Nafarroako lau ikastetxe Acción Magistral 2007 Sa-
riko finalisten artean". Diario de Noticias, 2007ko
abuztuak 1.

Bibliografia

- "Innovación educativa: Las competencias en la educación escolar". Aula aldizkaria, 161. zk., 2007ko maiatza.
- "Coeducar y prevenir la violencia de género". Temáticos Escuela Española. 2007ko maiatza.
- "Escuelas que se reinventan a si mismas". Hileko gaia. Cuadernos de Pedagogía, 368. zk., 2007ko maiatza.
- "Competencias lectoras". Aula aldizkaria, 162. zk., 2007ko ekaina.
- "Evaluación para la inclusión" eta "La gestión del tiempo escolar". Aula aldizkaria, 163. eta 164. zk.
- "Competencias básicas". Cuadernos de Pedagogía, 370. zk., 2007ko uztaila-abuztua.
- "La gestión del tiempo escolar". Aula aldizkaria, 163-164. zkk., 2007ko uztaila-abuztua.

Araudiaren aipamena

BOE

- MEC eta Nafarroako Gobernuako Hezkuntza Departamentuaren arteko hitzarmena ikastetxeetako liburuetatik hobetzeko. (BOE, 30. zk., 2007ko otsailak 3).
- Ikastetxe pribatuen VIII. hitzarmen kolektibo nazionala. 2006ko apirilaren 10eko ebazpena (BOE, 99. zk., 2006ko apirilak 26).
- Funtz publikoek erabat edo zati batean mantentzen dituzten irakaskuntza pribatuko enpresen V. hitzarmen kolektiboa. 2006ko abenduaren 28ko ebazpena. (BOE, 2007ko urtarrilak 17).
- Laguntza eta haur-hezkuntza zentroyen X. hitzarmen kolektiboa. 2007ko maiatzaren 25eko ebazpena. (BOE, 136. zk., 2007 ekainak 7).
- Erlijio-irakasleen lan-harremanaren erregulazioa. 696/2007 ED, ekainaren 1ekoa. (BOE, 138. zk., 2007ko ekainak 9).
- Irakaskuntzako eta arautu gabeko prestakuntzako VI. hitzarmen kolektiboa. 2007ko ekainaren 14ko ebazpena. (BOE, 156. zk., 2007ko ekainak 30).
- Estatuko V. hitzarmen kolektiboa ile-apainketa eta estetika irakasten duten zentroentzako, eta musika, arte aplikatuak eta lanbide artistikoak irakasten dituztenentzako. 2007ko ekainaren 15eko ebazpena. (BOE, 157. zk., 2007ko uztailak 2).

NAO

- BHIko ingelesezko atal elebidunen programa esperimentalak. 328/2007 ebazpena, apirilaren 2koa. (NAO, 58. zk., 2007ko maiatzak 9).
- Hezkuntzari buruzko 2/2006 Lege Organikoaren araubide bereziko hizkuntza irakaskuntzen oinarriko eta erdiko mailako curriculumak Nafarroako Foru Komunitaterako ezartzen da. 22/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa. (NAO, 56. zk., 2007ko maiatzak 4).
- Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoak arautzen dituen musikako lanbide ikasketen curriculumak ezartzen du Nafarroako Foru Komunitatean. 21/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa. (NAO, 56. zk., 2007ko maiatzak 4).
- Nafarroako Foru Komunitateko Lehen Hezkuntzako irakaskuntzarako curriculumak ezartzen du. 24/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa (NAO, 64. zk., maiatzak 23).
- Nafarroako Foru Komunitatean Haur eta Lehen Hezkuntza, DBH, Batxilergo, Lanbide Heziketa eta Arte Plastikoetako eta Diseinuko ikasketa arautuak ematen dituzten ikastetxeek izanzen duten eskola egutegia eta ordutegi orokorra, 2007-2008 ikasturterako.

- 433/2007 ebazpena (NAO, 68. zk., 2007ko ekainak 1).
- Nafarroako Foru Komunitateko hizkuntza ikasketa espezializatuei dagokien eskola egutegia 2007/2008 ikasturterako. 432/2007 ebazpena, maiatzaren 10ekoa (NAO, 66. zk., 2007ko maiatzak 28).
- Nafarroako Foru Komunitatean ematen diren musika ikasketa arautuei eta dantza ikasketa arautu gabeei dagokien eskola egutegia 2007/2008 ikasturtean. 431/2007 ebazpena, maiatzaren 10ekoa (NAO, 66. zk., 2007ko maiatzak 28).
- Haur Hezkuntzako lehen zikloko eskola egutegia eta ordutegia 2007/2008 ikasturterako. 407/2007 ebazpena (NAO, 73. zk., 2007ko ekainak 13).
- Haur Hezkuntzako bigarren zikloa, Lehen Hezkuntza, DBH, Batxilergoa, Lanbide Heziketa eta Lanbide Hastapeneko Programak ematen dituzten ikastetxe publikoen antolaketa eta jarduna 2007-2008 ikasturtean. 695/2007 ebazpena, ekainaren 29koa. (NAO, 97. zk., 2007ko abuztuak 8).
- Iruñeko eta Tuterako hizkuntza eskola ofizialen antolaketa eta jarduna 2007-2008 ikasturtean arautzeko jarraibideak. 692/2007 ebazpena, ekainaren 29koa. (NAO, 97. zk., 2007ko abuztuak 8).
- Nafarroako Urrutiko Hizkuntza Eskola Ofizialaren antolaketa eta jarduna 2007-2008 ikasturtean arautzeko jarraibideak. 691/2007 ebazpena, ekainaren 29koa. (NAO, 97. zk., 2007ko abuztuak 8).
- 2007/2008 ikasturtean "Pablo Sarasate" Musika Kontserbatorio Profesionalaren, Nafarroako Goi Mailako Musika Kontserbatorioaren eta Berriazko Dantza Eskolaren antolaketa eta jarduna arautzeko jarraibideak. 696/2007 ebazpena, ekainaren 29koa. (NAO, 97. zk., 2007ko abuztuak 8).
- Departamentuen oinarriko egitura zehaztu da. 57/2007 FD, abuztuaren 20koa. (NAO, 104. zk., 2007ko abuztuak 22).
- Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren departamentuen egitura ezarri da. 12/2007 FD, abuztuaren 16koa. (NAO, 102. zk., 2007ko abuztuak 17).
- Musikako lanbide ikasketen egitura eta ordutegia. 79/2007 FA, ekainaren 29koa. (NAO, 101. zk., abuztuak 15).
- "Laneko arriskuei aurrea hartzea-Hezkuntza" izeneko fitxategi informatizatua sortu. 82/2007 FA, uztailaren 3koa. (NAO, 99. zk., 2007ko abuztuak 13).
- Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoak ezarritako musikako lanbide ikasketetan sartzeko arauak Nafarroako Foru Komunitatean. 78/2007 FA, ekainaren 29koa. (NAO, 95. zk., 2007ko abuztuak 3).

Araudiaren aipamena

- Musikako lanbide ikasketen egitura eta ordutegia. 79/2007 FA, ekainaren 29koa. (NAO, 101. zk., abuztuak 15).
- Zuzeneko Helduen Oinarrizko Hezkuntzako I., II. eta III. mailetako ikasketak eta urrutiko III. mailako ikasketak garatzeko jarraibideak onesten dira, 2007-2008 ikasturterako. 757/2007 ebazpena, uztailaren 20koa. (NAO, 107. zk., 2007ko abuztuak 29).

Haur Hezkuntzako bigarren zikloko eta Lehen Hezkuntzako ikasketak, maiatzaren 3ko 2/2006 LO, Hezkuntzako, eta ordutegiak antolatzeak jarraibideak. 51/2007 Foru Agindua, maiatzaren 23koa. (NAO, 74. zk., 2007ko ekainak 15).

Atzerriko hizkuntzen aldeko apustua egin da eta horregatik oso goiz hasiko da hizkuntza horiek irakasten eta beste arlo batzuetako curriculumen edukiak ikasteko erabiltzen, hala beren izaera funtzionala bultzatzen da. Oinarrizko gaitasunak garatzeko funtsezko faktorea da irakurketa, eta irakurketarako tarte berezi bat jarri da. Azkenik, Herritartasunerako eta Giza Eskubideetarako Hezkuntza izeneko arloa Lehen Hezkuntzako bosgarren kurtsoan ematea erabaki da.

Eskola jarduerak 175 egun izango ditu gutxienez; eskola ordutegia astean 5 eskola saio bitarte luzatzea eska dai-

teke; eta ikasketak emateko behar den denbora banatzean errespetatu egin beharko da bakoitzaren izaera orokor eta integratzailea eta gutxieneko ikasketak ezartzeko abenduaren 7ko 1513/2006 Errege Dekretuan² ezarritako ordutegia ere errespetatu beharko da.

50 minutuko eskola saioak antolatuko dira, asteazkenetako saio bat izan ezik, 60 minutukoa izanen baita. Era berean, irailean eta ekainean, egun bakoitzeko saio bat 60 minutukoa izanen da.

Haur Hezkuntzako zentro publikoek ordutegi malgua izan dezakete, ikaskuntza erritmo desberdinetara egokitzeko.

Haur Hezkuntzako bigarren zikloan D ereduak duten ikasleek atzeratu egin dezakete atzerriko hizkuntzako errefortzua hasiera.

Erljioko irakaskuntza maiatzaren 3ko 2/2006 LOren 2. xedapen gehigarrian³ ezarritakoaren arabera sartuko da. Erljioko irakaskuntza jaso nahi ez dutenek hezkuntza-arreta izango dute.

Indarrak gabe utzi dira ekainaren 12ko 230/1992 Foru Agindua⁴ eta uztailaren 5eko 366/2002 Foru Agindua⁵, bai eta foru agindu honetan ezarritakoaren kontrakoak diren maila bereko edo apalagoko arau guztiak ere.

Asteko eskola saioak arlo bakoitzean				
Arloa	Haur Hezk.	Educación Primaria		
		1. eta 2. zikloa	5. kurtsoa	6. kurtsoa
Natura, gizarte eta kultura ingurunearen ezaguera	7	4	4	4
Ingurunea ezagutzea	6			
Hizkuntzak: komunikazioa eta irudikapena	6			
Aurreko arloetako jarduerak (1)	4			
Arte hezkuntza (2)		2	2	2
Gorputz hezkuntza		2	2	2
Gaztelania eta literatura		4	4	4
Irakurketa		1	1	1
Matematika		4	4	4
Teknologia berri aplikatuak / Euskara eta literatura (3)		4	4	4
Atzerriko hizkuntza		3	3	3
Atzerriko hizkuntzaren errefortzua	4	2	1	2
Erljio / Hezkuntza-arreta	1	2	2	2
Atzerriko bigarren hizkuntza (4)				

1) D ereduko ikasleek jarduera hauek gaztelaniaz egingo dituzte eta A eredukoak euskaraz.

(2) Saioretako bat musikarako izango da.

(3) G/A ereduko zentroentzat. G ereduko ikasleek teknologia berri aplikatuen saio hauek erdibanatu eta matematika eta gaztelania izango dituzte. A eredukoek saio hauek euskara eta literaturarako izango dituzte.

(4) Saio hau baimenduta duten zentroentzat. Errefortzu saioan emango da G ereduko zentroetan. G/A ereduko zentroetan, G ereduko ikasleek Teknologia Berrien saioen aldiak matematika eta gaztelania saioen proportzio berdinean aterako dituzte. A ereduari, euskara eta literaturak hartuko ditu saio hauek eta Teknologia Berrienak.

2 1513/2006 Errege Dekretua, abenduaren 7ko a , Lehen Hezkuntzako gutxieneko irakaskuntzak ezartzen dituena. (BOE, 293. zk., 2006ko abenduak 8).

3 Hezkuntzako 2/2006 Legea, maiatzaren 3koa. (BOE, 106. zk., 2006ko maiatzaren 4koa).

4 Ekainaren 12ko 230/1992 Foru Agindu. Lehen Hezkuntzako irakaskuntzak ezartzea arautu zen eta jarraibideak eman ziren curriculumaren garapeneri buruz, Zentro publikoetako antolakuntza alderdiei buruz eta Nafarroako Foru Erkidegoko Lehen Hezkuntzako ordutegiari buruz. (NAO, 88. zk., 1992ko uztailak 22).

5 366/2002 Foru Agindua, uztailaren 5ekoa, Haur eta Lehen Hezkuntzako ikastetxe publikoetako Haur Hezkuntzako bigarren zikloko eta Lehen Hezkuntzako ordutegia aldatzen duena. Ordutegi horiek uztailaren 16ko 257/1998 eta ekainaren 12ko 239/1992 Foru Aginduen bidez arautu ziren, hurrenez hurren. (NAO, 105. zk., 2002ko abuztuak 30).

Araudiaren aipamena

Nafarroako Foru Komunitateko Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irakaskuntzarako curriculuma ezarri da. 25/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa.

(NAO, 65. zk., 2007ko maiatzak 25).

DBHko arloak honela antolatatu dira:

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako arloak			
1, 2, 3 kurtsoak		Laugarren kurtsoa	
Kurtso guztietan derrigorrezkoa	Bat derrig.	Derrigorrezkoa	Aukerakoa
Gizarte zientziak, geografia eta historia		Giz. z., geog., hist.	
Gorputz hezkuntza		Gorputza hezkuntza	
Gaztelania eta Literatura		Gaztelania Literatura	Latina
Euskal Hizkuntza eta Literatura		Euskal hizk. Literatura	
Matematika		Matematika	
Atzerriko hizkuntza		Atzerriko hizkuntza	Atzerriko 2. hizkuntza
Natur zientziak. 3.ean Biol eta Geol banatuta			Biologia eta Geologia
			Fisika eta Kimika
	Herritartasunerako hezk.	Giza eskubideetarako hezk.	
Plastika eta ikus-hezkuntza			Plastika eta ikus-hezkuntza
Musika			Musika
Teknologia			Teknologia
			Informatika
			Gai bat

Maiatzaren 3ko 2/2006 Legeko 2. xedapen gehigarriaren⁶ arabera sartu da curriculumean erlijioa. Gai hori berrondatezkoa izango da eta zentroek, adieraziko denaren arabera, erlijioa aukeratu duten ikasleak antolatuzko neurriak hartuko dituzte. Gai honen curriculuma definitzeko, eliz hierarkien eta erlijio agintarien eskumena errespetatuko da. Gai hauen ebaluazioa beste arloen parekoa izango da, baina kalifikazioak ez du deialdietan konputatuko, espediente akademikoan lehia baldin badago.

Indarrik gabe gelditzen dira otsailaren 22ko 67/1993 Foru Dekretua⁷, otsailaren 19ko 116/1996 Foru Dekretua⁸, maiatzaren 19ko 135/1997a⁹ eta martxoaren 25eko 61/2002a¹⁰. Baina erabili daitezke ordenazio berria ezarri arte. Indarrik gabe gelditu dira aginduaren kontrakoak diren maila bereko edo apalagoko xedapen guztiak ere.

Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoan ezarritako Derrigorrezko Bigarren Hez-

kuntzako ikasketen ezarpena eta ordutegia. 52/2007 Foru Agindua, maiatzaren 23koa (NAO, 74. zk., 2007ko ekainak 15).

Kurtso bakoitzean eskola jarduerak 175 egun izanen ditu gutxienez; ikastetxeek eskola ordutegia asteen 5 eskola saio bitarte luzatzea eska dezakete. Kurtso bakoitzean ikasleek 30 eskola saio izango dituzte eta horietako bat tutorearekin egoteko izango da.

Jarraibideak ematen dira Euskal Hizkuntza eta Literatura ezartzeko; laugarren mailan Matematika antolatuzko eta hirugarrenean Natur Zientziak.

Erljioa 25/2007 Foru Dekretuko 2. xedapen gehigarrian¹¹ ezarritakoaren arabera irakatsiko da. Erljioa hautatu ez dutenentzat hezkuntza arreta antolatuko da.

Laugarren mailako aukerak eta aukerako gaiak eskaintzeko eta arautzeko, curriculuma arautzen duen arautegia erabiliko da¹².

6 Maiatzaren 3ko 2/2006 Legea, Hezkuntzakoa. (BOE, 106. zk., 2006ko maiatzak 4).

7 67/1993 Foru Dekretua, otsailaren 22koa, Nafarroako Foru Komunitatean Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako curriculuma ezarri duena. (NAO, 60. zk., 1993ko maiatzak 14).

8 116/1996 Foru Dekretua, otsailaren 19koa, Nafarroako Foru Komunitatean Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza ezartzen duen otsailaren 22ko 67/1993 Foru Dekretua aldatzen duena. (NAO, 1996ko martxoak 8).

9 135/1997 Foru Dekretua, maiatzaren 19koa, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako antolakuntzarekin eta curriculumarekin lotutako argibideak ematen dituena. (NAO, 1997ko maiatzak 30).

10 61/2002 Foru Dekretua, martxoaren 25ekoa, Nafarroako Foru Komunitatean Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza ezartzen duen otsailaren 22ko 67/1993 Foru Dekretua aldatzen duena. (NAO, 50. zk., 2002ko apirilak 24).

11 25/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa, Nafarroako Foru Komunitateko Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irakaskuntzarako curriculuma ezartzen duena. (NAO, 65. zk., 2007ko maiatzak 25).

12 53/2007 Foru Agindua, maiatzaren 23koa, Nafarroako Foru Komunitateko ikastetxe publikoetan eta pribatu itunduetan Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako etapari dagozkion aukerako irakasgaien curriculuma onetsi eta irakasgai horiek nola eman arautzen duena, eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako laugarren kurtsoko aukerak ere onesten dituena. (NAO, 73. zk. 2007ko ekainak 13).

Araudiaren aipamena

Curriculum gaitasunen mailan bi urteko desfasea edo handiagoa dutenak, adinagatik dagokien kurtsosan baino bat edo bi beherago eskolatu daitezke.

Indarrak gabe utzi da abenduaren 26ko 514/1994 Foru Agindua¹³, eta foru agindu honetan ezarritakoaren kontrakoak diren maila bereko edo apalagoko arau guztiak.

Asteko saioek irakasgai bakoitzeko (1)					
Irakasgaiak	Kurtsuak				Guztira
	1	2	3	4	
Natur zientziak	3	3	4	-	10
Gizarte zientziak, geografia eta historia	3	3	3	3	12
Matematika	4	4	4	4	16
Gaztelania eta literatura	4	4	4	4	16
Euskal hizkuntza eta literatura (soilik D ereduari)	3	3	3	4	13
Atzerriko hizkuntza	3	3	3	3	12
Gorputz hezkuntza	2	2	2	1	7
Teknologia	2	3	-	-	5
Musika	3	-	2	-	5
Plastika eta ikus-hezkuntza	-	2	2	-	4
Erligioa / Hezkuntza arreta	2	2	1	1	6
Hezkuntza etiko-zibikoa	-	.	-	1	1
Herritartasunerako eta giza eskubideetarako hezkuntza	-	-	1	-	1
Aukerakoa	3	3	3	3	12
Curriculum aukerak	-	-	-	9	9
Tutoretza	1	1	1	1	4

(1) D ereduko ikasleek irakasgai hauetako bakoitzean saio bat gutxiago izango dute: 3. mailako natur zientziak; 4. mailako matematika; 2. mailako teknologia; 1. mailako musika; aukerakoa lehenbiziko hiru mailatan, curriculum aukerak hirugarren mailan. Saio bat gehiago izango dute 4. mailako gorputz hezkuntzan. G/A ereduko zentroetan, euskal hizkuntza eta literatura aukerakoen barruan egongo da.

DBHko laugarren kurtsoko aukerako irakasgaien curriculum eta curriculum aukerak 53/2007 Foru Agindua, maiatzak 23. (NAO, 73. zk., 2007ko ekainak 13).

Laugarren kurtsoko irakasgaiak antolatzerakoan, hiru curriculum aukera definitu dira (Zientzia, Giza zientziak eta Teknologia). Teknologiaren helburua da erdi mailako heziketa zikloetara jo nahi duten ikasleak prestatzea.

DBHko aukera irakasgaiak ESO (1)				
Kurtsuak			Eredua	
1°	2°	3°	G	D/A
Atzerriko 2. hizkuntza			3	2
Oinarrizko matematika	Matematikan sakontzen	Kultura klasikoa	3	2
Literatur sorkuntza	Hizkuntza trebetasunak	Zentroak diseinatua	3	2

(1) G/A zentroetako A ereduko aukerako irakasgaia euskal hizkuntza eta literatura izango da asteen 3 saioekin.

¹³ 514/1994Foru Agindua, abenduaren 26koa, DBHko irakaskuntzen ezarpena arautzen duena eta ordutegia finkatzen duena Nafarroako Foru Komunitatean 1995/1996 ikasturteaz geroztik. (NAO, 1995ko otsailak 17)

Araudiaren aipamena

DBH 4ko curriculum aukerak				
Irakasgaiak eta asteko orduak				
Derrigorrezkoak	Aukerakoak			Aukerakoak (G eredu)
		Eredua		
		G	D/A	
Zientzia aukera (hiru irakasgai)				
Biologia eta Geologia (3 ordu) Fisika eta Kimika (3 ordu)	Informatika	3	2	
	Atzerriko bigarren hizkuntza	3	2	Matematikan sakontzen (3 ordu)
	Plastika eta ikus-hezkuntza	3	2	Fisikan eta Kimika sakontzen (3 ordu)
	Musika	3	2	
Giza zientzia aukera (hiru irakasgai)				
Latina (3 ordu) Informatika (3 ordu)	Atzerriko bigarren hizkuntza	3	2	Literatura Unibertsala (3 ordu)
	Plastika eta ikus-hezkuntza	3	2	Geografia ekonomikoa (3 ordu)
	Musika	3	2	
Teknologia aukera (3 irakasgai)				
Teknologia Plastika eta ikus-hezkuntza (3 ordu)	Informatika	3	2	Zentroak diseinatutakoa (3 ordu)
	Atzerriko bigarren hizkuntza	3	2	Lanbide hastapena - Helduarora eta bizitza aktibora igarotzea (3 ordu)
	Musika	3	2	

(1) G/A zentroetako A ereduko aukerako irakasgaia euskal hizkuntza eta literatura izango da astean 3 saiorekin.

Curriculum aukerako irakasgaiak izango dira aukerarekin lotutako bi derrigorrezkoak eta aukerako bat, eta hirurak aukerarekin lotuta egongo dira. Gainera, aukerako irakasgaietako bat egin ahal izango du.

Irakasgaia etapa osorako aukeratuko da. Baina irakasgai hori ikasten edozein kurtsoan hasi daiteke, behar den maila izanez gero. Hori dela eta, zenbaitetan eduki mai-

la desberdinak jar daitezke. Dena dela, salbuespena izan arren, irakasgai honetan baja eskatu eta eman daiteke edozein kurtsoaren amaieran.

Programa ezartzen joan ahala indarrrik gabe utziko da ekainaren 15eko 152/2004 Foru Agindua¹⁴ eta foru agindu honetan ezarritakoaren kontrakoak diren maila bereko edo apalagoko arau guztiak.

14 152/2004 Foru Agindua, ekainaren 15ekoa, Nafarroako Foru Komunitatean Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako etapari dagozkion aukerako irakasgaien curriculum onetsi eta irakasgai horiek nola eman arautzen duena, eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako laugarren kurtsoko aukerak ere onesten dituena. (NAO, 78. zk., 2004ko ekainak 30).